

Studiegids 2017-2018

Faculteit der Maatschappij Wetenschappen
Bacheloropleiding Psychologie

Inhoudsopgave

Woord vooraf	4
Algemene informatie van de Faculteit der Maatschappij Wetenschappen	5
De opleiding Psychologie	18
Bachelor-1	22
Bachelor-2	42
Bachelor-3	62

Woord vooraf

Voor je ligt de studiegids van de Bacheloropleiding Psychologie van de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Deze opleiding is een onderdeel van de Faculteit der Maatschappij Wetenschappen van de Anton de Kom Universiteit van Suriname.

De gids bevat alle noodzakelijke informatie over de opleiding. Zo wordt in het eerste hoofdstuk aangegeven wat het profiel van de studie is en hoe het programma is vormgegeven. Kenmerkend voor dat programma is de combinatie van probleemgestuurd onderwijs, vaardigheidstraining en gebruik van Informatie en Communicatietechnologie (ICT).

In de volgende hoofdstukken vind je globale beschrijvingen van de inhoud van de blokken en practica in Bachelor 1 en 2. Daarmee kun je je alvast een beeld vormen van wat de studie allemaal inhoudt.

Je kunt je aan de Anton de Kom Universiteit oriënteren in drie richtingen van de psychologie namelijk:

- * Klinische Psychologie
- * Arbeids- en Organisationspsychologie
- * Onderwijs- en Ontwikkelingspsychologie.

Veel succes bij de opleiding!

Manon Sanches
Richting coördinator Psychologie

Algemene informatie van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen (AdeKUS)

In deze studiegids zult u alle relevante informatie vinden die voor uw studie van belang is. Dat wil zeggen dat u naast algemene informatie ook het volledig studieprogramma van uw studierichting/opleiding zal vinden.

Eerst maakt u kennis met de Anton de Kom Universiteit van Suriname en daarna met de Faculteit der Maatschappijwetenschappen:

- de geschiedenis van de Universiteit (AdeKUS),
- de opbouw en de organisatie binnen de Faculteit.

Hierna komen de verschillende aspecten van uw studierichting/opleiding aan de orde:

- toelatingseisen, doelstelling en opbouw van de bacheloropleiding,
- omschrijving van de onderwijseenheden,
- docenten.

Opmerking:

- behalve de studiegids, is het ook raadzaam het examenreglement en het thesisreglement door te nemen,
- verder zijn er prikborden in gebouw 6 waarop belangrijke mededelingen worden geplaatst,
- op de website van de AdeKUS www.adekus.uvs.edu vindt u diverse roosters.

Geschiedenis

De Universiteit van Suriname is opgericht op 1 november 1968 als voortzetting van de Geneeskundige School (1882) en de Surinaamse Rechtsschool. Sinds 1882 wordt er in Suriname medisch wetenschappelijk onderwijs verzorgd. De toenmalige Geneeskundige School van Paramaribo werd op 26 september 1969 omgezet in de Medische Faculteit. De Faculteit der Juridische Wetenschappen (1968) en de Medische Faculteit (1969) waren de eerste faculteiten in de beginfase van de Universiteit. In 1975 vond de proclamatie van de Sociaal-Economische Faculteit plaats. De Natuurtechnische Faculteit (1976) en de Technologische Faculteit (1977) werden daarna opgericht na gedegen voorbereidend werk binnen het Natuur-Technisch Instituut.

In de periode 1980-1987 is de Universiteit gereorganiseerd. De instelling kreeg een nieuwe naam: Anton de Kom Universiteit van Suriname (1983) en de vijf (5) Faculteiten werden teruggebracht naar drie (3). Samengevoegd werden de Natuurtechnische- en Technologische Faculteit tot de Faculteit der Technologische Wetenschappen. De Faculteit der Juridische Wetenschappen en de Sociaal-Economische Faculteit zijn bijeengebracht in de Faculteit der Maatschappijwetenschappen. De Medische faculteit werd de Faculteit der Medische Wetenschappen.

Per 1 januari 2017 is de Faculteit der Juridische Wetenschappen, weer een zelfstandige Faculteit geworden en is geen onderdeel meer van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen.

Bestuurlijke organisatie van de Anton de Kom Universiteit van Suriname

Het hoogste Bestuurlijke Orgaan in onze instelling is het Bestuur van de Universiteit (BvU). Het BvU bestaat uit 9 leden waarvan 6 worden benoemd en 3 gekozen door de geledingen van de Universiteitsgemeenschap.

Het huidige Bestuur is als volgt samengesteld:

- hr. prof.dr. J. Menke, (voorzitter),

- vacant (ondervoorzitter),
- mw. drs. J. Johns-Christopher, (secretaris),
- mw.dr.Y. Baal (lid),
- dhr. D. Chehin (lid),
- mw.mr. N. van Dijk, (lid),
- mw.drs. R. Woodley-Sobhie, (lid),
- dhr. S. Mahabier, (lid),
- dhr. E. Scheek, (lid).

Het BvU is belast met de algehele leiding van de Universiteit, zowel naar haar geheel als naar haar onderdelen. De Voorzitter van het BvU vertegenwoordigt de Universiteit in en buiten rechte.

De Facultaire structuur:

De organisatie van het wetenschappelijk onderwijs vindt plaats binnen de Faculteiten. Thans zijn zes(6) faculteiten:

- de Faculteit der Maatschappijwetenschappen (FMijW),
- de Faculteit der Medische Wetenschappen (FMeW),
- de Faculteit der Technologische Wetenschappen (FTeW),
- de Faculteit der Humaniora (FHum),
- de Faculteit der Wis-en Natuurkundige Wetenschappen (FWNW),
- Faculteit der Juridische Wetenschappen (FJW).

De huidige en de facto invulling van het Faculteitsbestuur is als volgt:

- de Voorzitter die de titel draagt van Decaan,
- de Secretaris,
- alle Studierichtingcoördinatoren,
- alle Opleidingscoördinatoren,
- de Directeur van het Faculteitsbureau,
- de Studentencoördinator.

Conform het bepaalde in artikel 20 van de Universiteitswet worden de Decaan en de Secretaris steeds voor een periode van één (1) jaar gekozen door de Faculteitsvergadering.

De Decaan en de Secretaris vormen samen het Dagelijks Bestuur (DB) van de Faculteit.

Faculteit der Maatschappijwetenschappen (FMijW)

Missie FMijW:

De Faculteit der Maatschappijwetenschappen is een groot en veelzijdig kenniscentrum dat onderwijs, onderzoek en dienstverlening van internationale kwaliteit wil leveren.

Zij stelt zichzelf daarbij de volgende taken:

- het academisch vormen van jonge mensen,
- het opleiden van nieuwe generaties onderzoekers,
- het opleiden van academici die kennis combineren met professionele vaardigheden,
- het doen van grensverleggend onderzoek,
- het bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Het Dagelijks Bestuur van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen bestaat uit:

- mw. drs. L. Monsels, (Decaan van FMijW),
- mw. drs. A. Lachmon-Alakhramsing (Secretaris van FMijW).

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden wordt het Dagelijks Bestuur ondersteund door het Faculteitsbureau onder leiding van de Faculteitsdirecteur. De huidige Faculteitsdirecteur is mw. Ch. Dijksteel LL.M,MPH.

De Studierichtingen en opleidingen

De faculteit heeft zes (6) studierichtingen, met de volgende acht (8) opleidingen:

- Bachelor opleiding Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde,
- Bachelor opleiding Bedrijfskunde,
- Bachelor opleiding Economie,
- Bachelor opleiding Psychologie,
- Bachelor opleiding Public Administration,
- Bachelor opleiding Sociologie,
- Master opleiding Accounting, Auditing and Control (MAAC),
- Master opleiding in Education for Research and Sustainable Development (MERSD).

De Richtingscoördinatoren van de Bachelor opleidingen zijn:

- mw. dr. F. Ishaak (R.C. Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde),
- mw. T. Bonse MSc. (R.C. Bedrijfskunde),
- hr. drs. R. Dwarka (R.C. Economie),
- mw. dr. M. Sanches (R.C. Psychologie),
- hr. drs. D. Abiamfo (R.C. Public Administration),
- mw. drs. C. Jurgens (R.C. Sociologie).

De opleidingscoördinatoren van de Master opleidingen zijn:

- hr. drs. A. Sheoratan RA Master Accounting, Auditing en Control,
- hr. prof. dr. H. R. Ori Master in Education for Research and Sustainable Development.

Secretarieel administratief medewerkers (Sammers)

Bij de uitvoering van de administratieve werkzaamheden wordt de richtingscoördinator of opleidingscoördinator ondersteund door een secretariael administratief medewerker (sammer).

- Mavis Kartodikromo Agogische Wetenschappen & Onderwijskunde, gebouw 20 toestel 2474,
- R. Martodikromo Bedrijfskunde, gebouw 6 toestel 2442,
- Ilse Karijosemito Economie en Master Accounting, Auditing en Control, gebouw 6.1 toestel 3850,
- Monique Nicholson Psychologie, gebouw 6 toestel 2398,
- Abigaël Panhuyzen Public Administration, gebouw 20 toestel 2473,
- Ava Kadiman Sociologie, gebouw 20 toestel 2474.

De Commissies van de FMijW

De Examencommissie

De Examencommissie van de Faculteit bestaat uit een Voorzitter, een Secretaris en leden, die door het Bestuur van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen worden benoemd.

De taken en bevoegdheden van de Examencommissie zijn:

- het organiseren van tentamens en toezicht houden op een richtig verloop daarvan. Richtig verloop dienen wij ruim op te vatten. Daaronder wordt verstaan alles wat ertoe kan leiden dat tentamens conform de regels verlopen,
- het onderhouden van contact met de examinatoren. De Examencommissie heeft de bevoegdheid daaromtrent zelfstandig het contact te leggen.
- het opstellen van verklaringen en cijferlijsten van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen, na zich op behoorlijke wijze van de authentieke stukken overtuigd te hebben,
- het bijhouden van een datasysteem, waaruit het verloop van de studiestatistiek, datum van inlevering van cijfers etc. blijkt. In het bijzonder zal erop worden gelet dat de faculteitsadministratie de cijfers steeds op tijd bijhoudt (digitaal), terwijl de Examencommissie over een back up daarvan beschikt,
- de Examencommissie wordt tegelijkertijd gemachtigd een huishoudelijk reglement op te stellen.

De Examencommissie Bachelor opleidingen bestaat uit:

- hr. drs. D. Chin Kwie Joe (voorzitter),
- mw. J. Wongsoredjo MA. (secretaris) (Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde),
- hr. drs. B. Mathoera (lid)(Economie),
- mw.drs. D. Amadsalipan-Eiloof (lid)(Public Administration),
- hr. L. Jack MBA (lid) (Bedrijfskunde),
- hr. drs. T. Hendriks (lid) (Psychologie),
- mw.drs.T.Sno (lid) (Sociologie).

De Examencommissie van de Bachelor opleidingen is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2495 en het emailadres is examencie-fmijw@uvs.edu

De Examencommissie Master opleidingen bestaat uit:

- dhr. drs. D. Chin Kwie Joe (voorzitter),
- mw. mr. dr. A. Akkal – Ramautar (secretaris).

De Examencommissie van de Master opleidingen is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2530 en het e-mailadres is: examencie-msc-fmijw@uvs.edu.

De Bachelor en de Master Examencommissie worden administratief ondersteund door :

- hr. A. Zammet (administratief medewerker),
- mw. S. Sahit (administratief medewerker),
- mw. P. Meerzorg (administratief medewerker).

De Studentencommissie

De Studentencommissie wordt door de studenten gekozen en heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- het onderhouden van contacten met studenten van de FMijW,
- het evalueren van de studentenproblematiek en het doen van voorstellen aan de Decaan en/of het Universiteitsbestuur,
- het onderhouden van contacten met organen binnen de Universiteit die zich bezighouden met de studenten problematiek,
- het onderhouden van regelmatige contacten met andere studentencommissies i.v.m. uitwisseling van informatie en afstemming van werkzaamheden gericht op het bewerkstelligen van uniforme regelingen.

In de Studentencommissie hebben zitting :

- dhr. B. Duma (Studentencoördinator),
- mej. P. Mainsie (Public Administration),
- mej. M. Kort (Penningmeester) (Bedrijfseconomie),
- mej. K. Etwaroo (Lid)(Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde),
- mej. N. Dazel (Lid) (Bedrijfskunde),
- mej. S. Hill (Secretaris (Algemene Economie),
- mej. G. Asabina (Lid) (Psychologie),
- mej. F. Morgenstond (Lid) (Sociologie).

De Studentencommissie is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2417

Opleidingscommissie

Een opleidingscommissie is een commissie, die binnen de faculteit de kwaliteitsbewaking en – verbetering van het onderwijsproces monitoort. Hiernaast is de opleidingscommissie een klankbord voor zowel studenten als docenten wanneer het om de kwaliteitsverbetering van het onderwijs gaat.

De opleidingscommissie bestaat uit:

- hr. drs. M. Bilkerdijk (voorzitter / AAC),
- mw. drs. G. Jhinkoe Rai (lid / A & O),
- mw. drs. S. Pelgrim (lid Psychologie),
- mw. drs. Z. Leysner – Lenting (lid / Economie),
- mw. G. Blanchard, MSc (lid / MERSD/stafmedewerker),
- mw. dr. A. Akkal – Ramautar (lid / BDK),
- mw. drs. R. Lachman (lid / PA),
- mw. ir. M. Sumter (lid / Sociologie).

Studentendecanaat

De Studentendecaan biedt optimale zorg en begeleiding aan studenten voor een vlot en succesvol verloop van hun studie carrière. Zij dient als klankbord, wegwijzer en inspiratiebron. Wanneer u voor uitdagingen komt te staan die de voortgang van uw studie kunnen belemmeren kunt u terecht bij de Studentendecanen:

- mw. M. Monsch – Lee-A-Leong, MSc. ten behoeve van de studenten van de studierichtingen Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde, Economie, Public Administration en Rechten (inschrijfjaar 2012 en eerder). Mw. Monsch is te bereiken op tel. 465558 toestel 2472 of via e-mail op mireille.monsch-lee-a-leong@uvs.edu,
- mw.drs. A. Ghisyawan - Jhinnoe ten behoeve van de studenten van de studierichtingen Bedrijfskunde, Psychologie, Sociologie en Rechten (2013 t/m heden). Mw. Ghisyawan is te bereiken op tel. 465558 toestel 2471 of via e-mail: anushka.jhinnoe@uvs.edu.

Kwaliteitszorg

Er zijn twee Staffunctionarissen tbv de facultaire kwaliteitszorg aangesteld ten behoeve van de FMijW en FJW:

- mw. drs. S. Ritfeld is mede verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de studierichtingen Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde en Public Administration van FMijW en Bachelor opleidingen Rechten en de Master opleiding Surinaams Recht bij FJW. Bereikbaar via e-mail op silvy.ritfeld@uvs.edu en telefonisch op 465558 tst. 2209,

- mw. E. Caffè MSc. is mede verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de Bachelor opleidingen van de studierichtingen Economie, Psychologie en Bedrijfskunde en de Masteropleidingen Accounting, Auditing and Control en Master in Education and Research for Sustainable Development. Bereikbaar via e-mail op eunice.caffe@uvs.edu en telefonisch op 465558 tst. 2209.

De Human Resource Adviseur FMijW

Mevr. E. Coleridge is per 20 september 2015 aangesteld in de functie van Human Resource Adviseur aan de Faculteit der Maatschappijwetenschappen. Zij is mede verantwoordelijk voor de vormgeving en uitvoering van het HR beleid op FMijW. De kerntaken zijn advisering van de faculteitsleiding over personeelsaangelegenheden, zoals: toepassing arbeidsvoorwaarden, personeelsontwikkeling door het inzetten van beoordelingsinstrumenten, opleiding & coaching en talentmanagement, advies over functioneren en samenwerking, verzuimbegeleiding en case-management, personeelsbeheer en het monitoren van de uitvoering van de personeels-administratie in de studierichtingen en afdelingen. Mw. Coleridge is per mail bereikbaar op ellen.coleridge@uvs.edu en telefonisch op 465558 tst.3865.

Klachtencommissie:

Er is een Klachtencommissie waar men terecht kan voor eventuele klachten.

Er wordt volgens het klachtenreglement gewerkt, waarbij er binnen de FMijw 1 vertrouwenspersoon is aangesteld nl dhr.drs Helmut Gezius, docent FMijw te bereiken in gebouw 21 op het toestelnr 2503.

De Instituten van de FMijW

Institute for Women, Gender and Development Studies (IWGDS)

Visie:

Het IWGDS is het dynamisch interdisciplinair wetenschappelijk centrum dat vanuit het gender perspectief duurzame ontwikkeling, bewerkstelligt voor de pluriforme Surinaamse samenleving.

Missie:

The Institute for Women, Gender and Development Studies van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen committeert zich aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening gericht op :

- vraagstukken, nationaal, regionaal en internationaal, die betrekking hebben op levensomstandigheden van vrouwen en mannen in het algemeen en vrouwen in het bijzonder,
- duurzame ontwikkeling van de samenleving middels gender mainstreaming,
- historische en contemporaine wetenschappelijke benaderingen met betrekking tot ontwikkelingsvraagstukken in de samenleving.

De Bestuursleden van het IWGDS:

- mw. drs. L. Monsels (voorzitter),
- mw. drs. R. Biharie (secretaris),
- hr. R. Antonius, Lsc. (penningmeester),
- mw. mr. N. Tai A Pin (lid),
- mw. C. Bakboord, MSc (lid).

Coördinator: IWGDS :drs. R. Biharie

The Institute for Women, Gender and Development Studies is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2528 en per e-mail op iwgds@uvs.edu

Institute of International Relations (IIR)

Missie:

De missie van het IIR is : Het bijhouden van ontwikkelingsprocessen op het gebied van internationale betrekkingen.

Het IIR heeft tot doel:

- de bevordering van de verwerving van kennis in de leer der Internationale Betrekkingen in ruime zin,
- het verrichten van onderzoek en het geven van onderwijs in de leer der Internationale Betrekkingen,
- het verzorgen van doelgerichte cursussen en trainingen in de leer der Internationale Betrekkingen,
- het ontplooiën van activiteiten ter ondersteuning en begeleiding van het buitenlands beleid van de Regering van Suriname.

Het bestuur bestaat uit de volgende leden:

- drs. J.H. Kolader Voorzitter,
- dhr. R. Martoredjo MSc. Secretaris,
- drs. Th. Smith Msc. Penningmeester,
- mevr. L Redan, MSc., MPA Lid,
- drs. Lt. Col. J. Hew A Kee Lid,
- drs. L. Arsomedjo Lid.

Institute of International Relations is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2477 en per e-mail op iir@uvs.edu.

The Democracy Unit (DU)

The Democracy Unit heeft als doel het versterken van de democratie in Suriname. Dit doel tracht de Unit te bereiken middels onderzoek en het verstrekken van informatie aan allen die daarom vragen.

Het bestuur van de Democracy Unit bestaat uit:

- hr.D.Boldewijn(voorzitter)BSc,
- mw. I. Soentik (secretaris) BSc,
- mr.drs. M. Lieuw Kie Song (lid),
- drs. D. Amadsalipan – Eiloof (lid),
- drs. P. Kembel – Purperhart MPA (lid).

De Democracy Unit is bereikbaar op tel 465558 tst 2455 en per email: democracy.unit@uvs.edu

Het Faculteitsbureau :

Het Faculteitsbureau bestaat uit:

- mw. Ch. Dijksteel LLM-MPH, (directeur)
Bereikbaar op toestel 3856 en per mail op cheryl.dijksteel@uvs.edu,
- mw.W.Maatstap (assistent)
Bereikbaar op toestel 3863; per mail wendy.maatstap@uvs.edu.

Secretariaat Decanaat:

- mw. T. Watsaam-Koenders (Chef de Bureau Decanaat),
- mw. E. Abdoelkariem (Secretariele medewerker Decanaat),
- mw. S. Zschuschen (Secretariele medewerker Decanaat).

Het Decanaat is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2440/3861/3864, rechtstreeks op 494993 en per e-mail op opfmijw-decanaat@uvs.edu.

Faculteitsadministratie:

Ten behoeve van de studierichting Public Administration:

- mw. M.Kotzebue (Chef de Bureau),
- mw. T. Clarke.

De administratie van Public Administration is bereikbaar op tel. 465558 toestel 3834 en per email op fmijw-administratie-ecopa@uvs.edu

Ten behoeve van de cluster Economische Wetenschappen (tot deze cluster behoren de bacheloropleidingen Economie en Bedrijfskunde en de Masteropleiding Accounting, Auditing & Control):

Economie

- mw. M.Kotzebue (Chef de Bureau),
- mw. L. Atmopawiro,
- mw. E. Amatmoekrim – Saeri,

De administratie van Economie is bereikbaar op tel. 465558 toestel 3831/3832/3834 en per email op fmijw-administratie-ecopa@uvs.edu

Bedrijfskunde

mw. A. Wirabangsa.

De studierichting Bedrijfskunde is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2441/2442 en per email op administratie_bdk@uvs.edu

Ten behoeve van studies in de Gedragwetenschappen, waartoe behoren de bacheloropleidingen Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde, Psychologie en Sociologie:

- mw. G. Schenker-Toekimin (Chef de Bureau),
- mw. J. Vorsten,
- mw. D. Moertamat-Abas.

De administratie van de cluster Gedragwetenschappen is bereikbaar op tel. 465558 tst. 3830/3829/3828/3827 en per email op clusteraosopsy@uvs.edu

Ten behoeve van de opleiding Master in Education for Research and Sustainable Development :
mw. M. Afi.

Bereikbaar op tel.465558 toestel 2206 en per email op melanie.afi@uvs.edu

Frontoffice: Agenda & Archief en Balie:

- mw. S. Fraenk,
- mw. G. Raadwijk-Bansie,
- dhr. V Morisson.

Agenda en Archief is bereikbaar op tel. 465558 toestel 3841/3843

Conciërges:

- hr. S. Bruce,
- hr. F. Wirotaroen,
- hr. R. Debipersad.

De conciërges zijn bereikbaar op tel. 465558 toestel 3826.

Bureau Studentenzaken:

Het Bureau Studentenzaken draagt zorg voor de studentenvoorzieningen.

Taken van het Bureau:

- de verzorging van de inschrijvingen en studentenadministratie,
- de studievoorlichting,
- het zorgdragen voor een optimaal studieklimaat.

Het Bureau Studentenzaken is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2212/2213/2214 en per email op stuza@uvs.edu

Het UCC (Universiteits Computer Centrum)

Het belangrijkste doel van het UCC is bij te dragen en ondersteuning te verlenen aan de ontwikkeling op het gebied van computergebruik en informatietechnologie binnen de Anton de Kom Universiteit van Suriname.

Aan studenten worden de volgende directe diensten aangeboden:

- een open wifi netwerk met vrije toegang tot het Internet,
- basale ondersteuning en assistentie bij wifi-connectieproblemen,
- reset van password, voor herstel toegankelijkheid van Studenten-account,
- basale assistentie bij instellen van Studenten Mail op persoonlijke apparatuur,
- computer en print faciliteiten (tegen redelijke tarieven).

Indirecte diensten gaan via het Bureau Studentenzaken (STUZA) of de faculteit. Meestal betreft het reserveringen van computer- en videoconferentie faciliteiten tbv trainingen en instructiesessies in het kader van colleges, afstuderen en studiebegeleiding.

De faciliteiten van het UCC zijn normaal open voor het publiek van maandag t/m vrijdag tussen 08:00 – 14:30 uur.

Het UCC is telefonisch bereikbaar op het extensie nummer #2400 en via mail op het adres support@uvs.edu.

Bibliotheek:

De Bibliotheek van de Anton de Kom Universiteit van Suriname bestaat uit de Centrale Bibliotheek (CB) en de Medische Bibliotheek (MB). De Centrale Bibliotheek is gevestigd in het eerste gebouw op het complex van de Universiteit.

Doel:

De informatievoorziening ten behoeve van studenten, docenten en onderzoekers van de Universiteit van Suriname in het bijzonder en academici in het algemeen.

Visie:

Het aanbieden van informatiediensten ter ondersteuning en bevordering van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Suriname.

Missie:

Het leveren van een up-to-date bijdrage aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening met betrekking tot de wetenschappelijke informatievoorziening in Suriname.

Voor meer informatie omtrent het lidmaatschap en het reglement kunt u terecht bij de informatiebalie in de Boekenzaal.

De Bibliotheek is bereikbaar op tel. 465558 toestel 2265/2260/2261/2268, rechtstreeks op 464547 en per email op adekbib@uvs.edu.

Hoofdstuk 1 De opleiding psychologie

Het profiel van de studie psychologie

Dit psychologie programma biedt een allround opleiding in het vakgebied, waarbij een zekere nadruk op de toegepaste psychologie ligt. Studenten worden opgeleid voor een breed scala van functies in de samenleving, in het bijzonder ten behoeve van de drie werkvelden waarin psychologen van oudsher werkzaam zijn: de gezondheidszorg, het bedrijfsleven en het onderwijs. Daarnaast biedt de opleiding de mogelijkheid om een carrière als wetenschappelijk onderzoeker na te streven.

Bachelor of Science

De bacheloropleiding is opgebouwd uit drie jaren. Als je de studie voltooid hebt ben je een bachelor of Science in de psychologie. Met een afgeronde bachelor kun je doorstromen naar een master opleiding. Studenten worden dringend geadviseerd na de Bacheloropleiding door te stromen naar een Masterstraject omdat het Bachelor diploma op zichzelf maar een gering maatschappelijk effect heeft: je kunt er in de beroepspraktijk nog heel weinig mee. Wil je het beroep van psycholoog uitoefenen moet je een masterdiploma hebben Master of Science in de Psychologie. Het streven is om in 2017 te starten met een Master opleiding.

Modulair onderwijs

Het programma psychologie bestaat uit modules of 'blokken'. De drie studiejaren van het Bachelorprogramma bestaan uit acht blokken van ieder vijf weken. Elk blok is gewijd aan één onderwerp of vak. Alle activiteiten die de student onderneemt gedurende het blok zijn op elkaar afgestemd en hebben met het centrale onderwerp te maken. De leerstof wordt op geïntegreerde wijze aangeboden. Dat wil zeggen dat theorie, demonstraties van empirische verschijnselen of experimenten, illustraties in de vorm van video of andere multimedia en toepassingen, steeds nauw met elkaar samenhangen. Dit wordt door de staf van de opleiding van groot belang geacht, omdat in het conventionele psychologieonderwijs de theoretische noties vaak abstracties blijven zonder veel verwijzingen naar de werkelijkheid. Studenten klagen dan ook regelmatig dat ze niet weten "wat ze met die theorieën moeten".

Vier weken lang volgen studenten het onderwijs; in de vijfde week wordt een toets afgelegd. Naast het blok vindt geen ander onderwijs plaats om concurrentie tussen leeractiviteiten, in het conventionele onderwijs vaak een reden voor studievertraging en

uitval, te voorkomen. Ook de standaardlengte van de blokken en een vast jaarrooster zijn bedoeld om vertraging en uitval tegen te gaan.

Probleemgestuurd Onderwijs

Studenten werken in kleine groepen van 12 of 13 studenten aan problemen. Een klein aantal colleges ondersteunt het werken in de kleine groepen. De problemen, opgenomen in een blokboek, sturen het leren. Van studenten wordt gevraagd dat zij zelfstandig informatie verzamelen uit boek, tijdschrift of digitale kennisdrager. Die informatie is beschikbaar in de elektronische leeromgeving Moodle of in de universiteitsbibliotheek.

Het is bekend dat probleemgestuurd onderwijs, in combinatie met zelfstandig werken, positieve effecten heeft op de prestaties van studenten. Het wordt bovendien bijzonder gewaardeerd door studenten vanwege zijn nadruk op kleinschaligheid en zelfstandigheid. De Rotterdamse psychologieopleiding, die betrokken was bij het opzetten van de Surinaamse opleiding, is de afgelopen jaren in de Elsevierenquête door studenten in de top drie van psychologieopleidingen in Nederland verkozen. Bovendien heeft ook een officiële visitatiecommissie, die alle psychologieopleidingen in Nederland op hun kwaliteiten heeft onderzocht, de Rotterdamse bachelor en master opleiding psychologie als de beste van het land beoordeeld.

Verder is gebleken dat het probleemgestuurd onderwijs positieve effecten heeft op de ontwikkeling van academische vaardigheden zoals het vermogen om zelfstandig en planmatig te werken, informatie te zoeken, bevindingen te rapporteren en problemen te analyseren en op te lossen.

Vaardigheidsonderwijs

Studenten dienen naast de nodige theoretische kennis een twintigtal kernvaardigheden te verwerven, die hen in staat stellen in elk van de drie genoemde beroepsgebieden, de gezondheidszorg, de arbeidsorganisatie en het onderwijs naar behoren te functioneren. Die kernvaardigheden kunnen worden ingedeeld in zeven clusters:

1. studievaardigheden
2. mondelinge communicatieve vaardigheden
3. psychodiagnostische vaardigheden
4. interventievaardigheden
5. onderzoeksvaardigheden
6. rapportagevaardigheden
7. computergelateerde vaardigheden

Schrijfonderwijs, het schrijven van essays

Psychologen moeten veel rapporten en artikelen schrijven. Denk aan het schrijven van een wetenschappelijk artikel, een voorlichtingsbrochure, of een verslag van het onderzoek van een cliënt of patiënt. Het is een aparte vaardigheid om dat snel en efficiënt te kunnen doen. Daarom krijgen studenten in de eerste twee bachelorjaren een zeer gestructureerde schrijftraining die erop gericht is helder en samenhangend te leren schrijven.

Elektronische Leeromgeving Moodle

Psychologie aan de Anton de Kom Universiteit kenmerkt zich door intensief gebruik van de elektronische leeromgeving Moodle. In deze leeromgeving (<http://uvs Moodle.uvs.edu>) vind je, naast praktische informatie over de opleiding en de blokken ook aanvullend leermateriaal in de vorm van collegesheets, video's, powerpoint presentaties en internetsites om zodoende studenten te stimuleren zich verder te verdiepen in de stof. Bovendien wordt in Moodle het laatste nieuws gepubliceerd, is het mogelijk om met medestudenten te discussiëren in een forum en kunnen studenten er vragen stellen aan alle medewerkers die een belangrijke rol spelen in het onderwijs.

Leermaterialen

Zoals je natuurlijk weet, moeten studenten die elders studeren zelf boeken, literatuurklappers of collegedictaten kopen. Bij onze opleiding gaat dat anders. Je moet slechts enkele boeken zelf aanschaffen. De meeste leermaterialen worden door de opleiding aangeleverd of zijn in de bibliotheek te vinden.

Doe-het-zelf experimenten

In veel blokken worden via de computer simulatie-experimenten beschikbaar gesteld, de zogenaamde ZAPs (ZAP betekent Zeer Actieve Psychologie). De experimenten sluiten steeds aan bij de in het betreffende blok bestudeerde literatuur. De studenten kunnen die experimenten individueel of met een kleine groep doen. Doel van deze exercities is een gedetailleerd beeld te krijgen van de wetenschappelijke methoden waarop psychologische kennis gebaseerd is. Dit zal bijdragen tot een beter begrip van het tentatieve karakter van de wetenschap en daarmee aan de wetenschappelijke vorming van de studenten. Daarnaast dienen ze als concretisering van abstracte psychologische constructen.

Evaluatie van het onderwijs

Een verplicht onderdeel van ons onderwijs is het invullen van de blokevaluaties. Door middel van deze evaluatie ben je in de gelegenheid jouw mening te geven over de verschillende aspecten van een blok (zoals de werkbelasting, het functioneren van de docent, de kwaliteit van de colleges en de kwaliteit van het blok als geheel). De blokevaluaties geven ons belangrijke informatie over hoe je een blok ervaren hebt en hoe een blok eventueel verbeterd kan worden.

Voor deelname aan een bloктоets ben je volgens het examenreglement ook verplicht van te voren in te tekenen.

Inhoud van het programma

Kort overzicht

Het Bachelorprogramma duurt in totaal drie jaar. Het eerste jaar van de Bachelorfase heeft een introducerende en selecterende functie. Je krijgt een eerste overzicht van wat de psychologie te bieden heeft. Dat helpt je beslissen of het vak iets voor jou is.

In het tweede jaar zul je eerst kennismaken met de drie dominante perspectieven die de hedendaagse psychologie vormgeven: het evolutionair-genetische perspectief, de biologische psychologie en de cognitieve benadering. Naast verdere training in psychologische methoden en in de statistiek, vindt ook de introductie in drie specialisatierichtingen plaats, waarbij bijzonder is dat alle studenten een introductie in alle domeinen krijgen.

Drie blokken van het derde jaar zijn gericht op het verder verdiepen in de specialisatierichtingen. In het derde jaar is tijd gereserveerd voor het keuzeonderwijs. Doel daarvan is dat studenten over de muren van het eigen vakgebied leren kijken. In deze periode kunnen studenten er ook voor kiezen om in het buitenland vakken te gaan volgen. Het derde jaar wordt afgesloten met de bachelor thesis.

Studielast

Elk studiejaar bevat 1680 studie-uren. Voldoen aan alle verplichtingen leidt tot de toekenning van 60 ECTS (= studiepunten). Die uren zijn geprogrammeerd in acht blokken van vijf weken. Wekelijks zijn gemiddeld genomen elf contacturen geprogrammeerd: zes voor onderwijsgroepsbijeenkomsten; drie voor vaardigheidstraining; en twee voor colleges. De rest van de tijd is beschikbaar voor zelfstandige studie. De studiepunten zijn gekoppeld aan de bloktoetsen, de practicumopdrachten en het professioneel gedrag van de student. Tot slot is er tijdens jaar 1 en 2 Schrijfonderwijs. De totale studielast van het Bachelor programma bedraagt 180 ECTS.

Bij deze opleiding psychologie wordt veel waarde gehecht aan het leren van professionele gespreksvaardigheden. Zo leren de studenten in het eerste jaar de basisgespreksvaardigheden in het practicum Gespreksvoering I en in het tweede jaar de gevorderde gespreksvaardigheden in het practicum Gespreksvoering II.

Toelating en Aanmelding

Vooropleiding

Voorwaarde voor toelating tot de opleiding psychologie is een eindexamen VWO met minstens 18 punten voor Nederlands, Engels en Wiskunde.

Buitenlands diploma

Wanneer je met een buitenlandse vooropleiding aan de AdeKUS wilt studeren, moet je tijdig contact opnemen met het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling (tel. 474255 of 472113) in verband met de diploma waardering.

Selectie

Voor het studiejaar 2017-2018 geldt voor de Bachelor opleiding Psychologie een limiet van 25 studenten. Behalve naar de cijfers zal bij de selectie ook gevraagd worden een schriftelijke motivatie.

Hoofdstuk 2 Bachelor-1

Bachelor-1 heeft als doelstelling studenten een inleidend overzicht te geven van het vakgebied.

Bachelor-1 bestaat uit acht blokken van vijf weken. Elk blok geeft een inleiding in de theorieën van het domein. Bovendien worden steeds basisvakken geïntegreerd met toepassingen. Tenslotte worden vaardigheden onderwezen en worden relevante praktijkervaringen geïntroduceerd. In die acht blokken, die verderop worden beschreven, vindt een aantal examenactiviteiten plaats die soms wel en soms niet verbonden zijn met ECTS (studiepunten). De onderstaande table geeft daarvan een overzicht.

Tabel 1: Het Bachelor-1-programma psychologie			
Onderdeel	Werkvorm	Toetsvorm	Studiepunten (ECT)
Blok 1.1 Sociale psychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.2 Persoonlijkheidsleer	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.3 Statistiek	Werkgroep + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.4 Cognitieve psychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.5 Klinische psychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.6 Ontwikkelingspsychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.7 Arbeids- en organisatiepsychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 1.8 Onderwijspsychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Practicum blok 1.1 PGO vaardigheden, Informatie zoeken; Stanford Prison Experiment	Training in PGO	Practicumtoets (paper), presentatie	2 ECTS
Practicum blok 1.2 Psychodiagnostiek: testgebruik	Testafname + cliëntgesprek	Practicumtoets (testrapport)	2 ECTS
Practicum blok 1.3 Opzet empirisch onderzoek	Artikelen lezen/SPSS	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 1.4 Psychologische experimenten	Kennismaking experimentele paradigma's d.m.v. ZAP's	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 1.5 Gespreksvoering I	Observatie-practicum	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 1.6 Testen van kinderen	ViPs-digitaal en live rollenspelen	Practicumtoets (zelfreflectie verslag)	2 ECTS
Practicum blok 1.7 Debatvaardigheden	Testbatterij doorlopen + debatteren	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 1.8 Inleiding onderzoek	Onderzoek uitvoeren	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum Informatie- en schrijfvaardigheden	Schrijfp opdrachten	Practicumtoets (paper)	3 ECTS
Professionele Vaardigheden en Studieloopbaan begeleiding	Fuctioneren tijdens OWG en groepsbijeenkomsten en opdrachten		1 ECTS
		Totaal	60 ECTS

Blok 1.1 Sociale Psychologie: Mensen in groepen

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	vacature
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Open en gesloten vragen
Contactpersoon	

Doelstellingen

Het eerste blok van het psychologieprogramma kent twee belangrijke doelstellingen. Ten eerste biedt dit blok een inleiding in de sociale psychologie. Daarnaast bevat dit blok een uitgebreide training in het probleemgestuurd onderwijs. Beide aspecten zullen als het ware hand in hand geïntroduceerd worden. Dat wil zeggen, door middel van belangrijke thema's uit de sociale psychologie zal geoefend worden met probleemgestuurd leren.

Inhoud van het blok

De opleiding Psychologie van de Anton de Kom Universiteit wordt gekenmerkt door probleemgestuurd onderwijs (PGO). Voor studenten zal dit een eerste kennismaking zijn met een onderwijsvorm waarin gewerkt wordt aan de hand van problemen binnen een kleine groep studenten (de onderwijsgroep). Om binnen dit onderwijssysteem goed te functioneren is een aantal vaardigheden, zoals het leiden van een gesprek, notuleren, informatie zoeken etc. van groot belang. Hieraan zal tijdens de training dan ook uitgebreid aandacht worden besteed. Het tweede belangrijke onderdeel van dit blok is een kennismaking met de sociale psychologie. De sociale psychologie is een deelgebied van de psychologie dat zich richt op hoe mensen elkaars gedrag, denken en voelen beïnvloeden. Je zult kennismaken met enkele klassieke thema's uit de sociale psychologie, zoals attributie van gedrag en attitudes. Een ander thema dat in meerdere problemen terugkomt is de invloed van de groep op het individu. Groepen kunnen bijvoorbeeld een groot effect hebben op hoe goed wij presteren en hoe bereid wij zijn anderen te helpen. Ook passen wij ons gedrag sterk aan aan dat van de groep en kunnen we zelfs in een groep onze eigen identiteit verliezen. De sociale psychologie is een subdiscipline die vaak als leuk en interessant wordt ervaren. Dit is niet in de laatste plaats omdat deze zo dicht staat bij de ervaringen van elke dag en je bij uitstek laat nadenken over je eigen gedrag en dat van mensen om je heen.

Basisboeken

Atkinson, R.L., Atkinson, R.C, Smith, E.E., Bem, D.J. & Nolen-Hoeksema, S. (2000). *Hilgard's introduction to Psychology* (13th ed). Harcourt College Publishers.
Brehm, S.S., Kassin, S.M., & Fein, S. (1999). *Social psychology* (4th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
Forsyth, D.R. (1990). *Group dynamics* (5th ed.). Monterey, CA: Brooks/Cole.

Gleitman, H., Gross, J., & Reisberg, D. (2011). *Psychology* (8th ed.). New York: Norton & Company.
Gray, P. (1999). *Psychology*. New York: Worth Publishers (3rd ed.).
Hogg, M.A., & Vaughan, G.M. (2008). *Social Psychology* (5th ed.). Prentice Hall.
Smith, E.R., & Mackie, D.M. (2007). *Social Psychology* (3rd ed.). New York: Psychology Press.

Inhoud van het practicum PGO Vaardigheden

Studiebelasting: 2 ECTS

Het practicum bestaat uit een training in het werken in het probleemgestuurd onderwijs. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de elektronische leeromgeving (Moodle), basale computervaardigheden en het zoeken naar informatie. Daarnaast wordt aandacht besteed aan studievaardigheden en wordt ook gekeken naar de eigen leerstijl, hierover moet een zelfreflectie verslag geschreven worden.

Toetsvorm: verslag en aftekening opdrachten

Blok 1.2 Persoonlijheidsleer: Verschillen tussen mensen

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator vacature	drs. H. Wongsosemito
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	meer keuzevragen
Contactpersoon	Drs. H. Wongsosemito

Doelstellingen

Aan het eind van dit blok is de student bekend geraakt met de psychologische theorieën over persoonlijkheid en gedrag. Wat is persoonlijkheid en welke factoren beïnvloeden persoonlijkheid? Hoe stabiel en voorspelbaar is gedrag eigenlijk? Welke benaderingen zijn er om persoonlijkheid te meten? Tevens is de student vaardig in het Probleem Gestuurd Onderwijs (PGO). De student heeft kennis en vaardigheid opgedaan in de volgende studievaardigheden: het werken met persoonlijke leerdoelen, een studieplanning, mindmaps en Multiple Choice vragen.

Inhoud van het blok

Hoewel mensen in zeer veel opzichten van elkaar kunnen verschillen, zal dit blok met name gaan over verschillen in de persoonlijkheid van mensen. Het blok besteedt aandacht aan de belangrijkste invalshoeken. In de eerste week zullen we ons bezighouden met twee historisch gezien belangrijke theorieën over hoe mensen geworden zijn wie zij zijn: Freuds Psychoanalytische benadering en de Behavioristische leertheorie, die als reactie daarop door Watson, Skinner en anderen ontwikkeld is. Hoewel inmiddels van hun dominante plaats binnen de psychologie verdrongen door de cognitieve psychologie en door het biologische perspectief op de menselijke natuur, zijn veel van de kwesties die deze psychologen aan de orde hebben gesteld nog steeds actueel. Zoals: wat is de rol van de opvoeding bij wie we geworden zijn? Kunnen we ons van alles wat we denken wel bewust zijn? Kan iedereen alles worden in zijn leven? In hoeverre leren we onze emoties?

In de tweede week zullen we ons onder andere bezighouden met een onderwerp dat bij uitstek verschillen tussen mensen aan de orde stelt: intelligentie en de verschillende opvattingen die daarover bestaan. Karaktertrekken, hun veronderstelde structuur, en hun (in)stabiliteit, vormen het brandpunt van de activiteiten in de derde en vierde week. Ook de biologische wortels van ons gedrag komen daarbij aan de orde.

In dit blok spelen enkele psychometrische¹ en statistische begrippen een centrale rol. Het practicum introduceert tevens een aantal van de meetinstrumenten die in de psychologie gebruikt worden om individuele meetverschillen te meten.

Tijdens de colleges en OWG's wordt geoefend met mindmaps, studieplanning, het maken van MC-vragen en het werken met persoonlijke leerdoelen.

---

¹ Psychometrie is de wetenschap van het *meten* van psychologische kenmerken, zoals iemands intelligentie, zijn persoonlijkheid, of zelfs zijn prestaties op een toets.

Basisboeken

Beschikbaar in Universiteits bibliotheek:

- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J., & Nolen-Hoeksema, S. (1999). *Hilgard's Introduction to Psychology* (13th ed.). Fort Worth: Harcourt Publishers.
- Gleitman, H., Gross, J., & Reisberg, D. (2011). *Psychology* (8th ed.). New York: Norton & Company.
- Gray, P. (1999). *Psychology*. New York: Worth Publishers (3rd ed.).
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2000) *Perspectives on personality*. Boston, MA: Allyn and Bacon. (4th ed.)
- Larsen, R.J., & Buss, D. M. (2002). *Personality psychology*. Boston, MA: McGraw Hill.
- Mischel, W. (1999). *Introduction to personality*. New York, NY: Harcourt Brace. (6th ed.)
- Pervin, L. A., Cervone, D. & John, O. P. (2005). *Personality: Theory and research*. New York, NY: Wiley. (9th ed.)
- Tomic, W. & Molen, H.T. van der (1997). *Intelligentie en sociale competentie*. Groningen/Heerlen: Wolters-Noordhoff/Open universiteit.

Inhoud van het practicum Psychodiagnostiek: Testgebruik

Studiebelasting: 2 ECTS

Het practicum bij het blok 'Verschillen tussen mensen' dient als een eerste kennismaking met verschillende facetten van het gebruik van intelligentietests en sociale competentietests. Om deze onderdelen te demonstreren is gekozen voor een situatie waarin een cliënt met een loopbaanadviesvraag bij een psycholoog komt. Het doel van dit practicum is de student kennis te laten maken met afname, score en interpretatie van enkele intelligentietests en sociale competentietests. Verder wordt er geoefend met het schrijven van een testrapport en het voeren van een terugkoppelingsgesprek.

Toetsvorm: Maken van een zelfreflectierapport en testrapport.

Blok 1.3 Statistiek: Nieuwsgierige mens

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. C. Badal
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Werkgroepen, SPSS-bijeenkomsten en colleges
Toetsvorm	Gesloten vragen
Contactpersoon	Drs. Carlo Badal , gebouw 6, kamer 12 tel.

Doelstellingen

De doelstelling van het blok is om studenten een introductie te bieden in de methoden en technieken van psychologisch onderzoek. Aan het einde van het blok zullen studenten inzicht hebben in verschillende statistische en methodologische concepten. Daarnaast zullen zij in staat zijn om deze concepten te hanteren bij de bestudering van psychologische onderzoeksliteratuur. Tenslotte zullen studenten na dit blok beschikken over basis SPSS vaardigheden.

Inhoud van het blok

In het blok worden gedurende de werkgroepen en colleges zowel statistische onderwerpen als methodologische onderwerpen aan de orde gesteld. Wat betreft de statistische onderwerpen zal worden ingegaan op de beschrijvende statistiek; correlatie en enkelvoudige lineaire regressie; de basisprincipes van hypothesetoetsing; power; de z-toets en t-toetsen. De methodologische onderwerpen zijn: steekproefselectie, typen variabelen in psychologisch onderzoek, basistypen van psychologisch onderzoek (experiment en passieve observatie), structuur van een onderzoeksontwerp (within-subjects versus between-subjects), en controlemaatregelen in verschillende onderzoekstypen. Daarnaast zal er tijdens dit blok een SPSS-training aangeboden worden waarin basis SPSS computervaardigheden en dataverwerkingstechnieken aan bod komen.

Basisboeken (onder voorbehoud)

- Ellis, J. L. (2007). *Statistiek voor de Psychologie: deel 1 (2de druk)*. Uitgeverij Boom, Amsterdam. ISBN 978-90-4730-034-2
- Ellis, J. L. (2007). *Statistiek voor de Psychologie: deel 2 (2de druk)*. Uitgeverij Boom, Amsterdam. ISBN 978-90-4730-035-9
- De Vocht, A. (2008). *Basishandboek SPSS 16 voor Windows*. Bijleveld Press: Utrecht. ISBN 978-90-5548-179-8.

Inhoud van het practicum Opzet empirisch onderzoek

Studiebelasting: 2 ECTS

Gedurende het blok zullen studenten in tweetallen twee onderzoeksartikelen gaan lezen. Over ieder onderzoeksartikel dienen zij vervolgens een aantal vragen te beantwoorden. Daarnaast dient er een SPSS analyse uitgevoerd te worden op een aan het artikel gekoppelde dataset. De resultaten van deze analyse worden, samen met kenmerken van

het onderzoeksontwerp, verwerkt in een elementair rapport. Het doel van het practicum is tweeledig. Allereerst leren studenten om onderzoeksartikelen kritisch door te lezen. Daarnaast leren zij om in het blok behandelde statistische en methodologische onderwerpen toe te passen op een bestaande onderzoek.

Toetsvorm (onder voorbehoud): maken van practicumverslagen (ieder verslag bestaat uit de antwoorden op artikelvragen en een elementair rapport) en uitvoeren van statistische analyses met behulp van SPSS.

Blok 1.4 Cognitieve Psychologie: Denkende mens

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	S. Gangaram Panday MSc
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	gesloten vragen
Contactpersoon	S. Gangaram Panday MSc

Doelstellingen

Het blok biedt een introductie in de centrale onderwerpen van de cognitieve psychologie. Hierbij spelen cognitieve processen als begrijpen, kennisverwerving en kennis representatie, aandacht, herinneren, denken, en probleem oplossen een centrale rol. Studenten maken kennis met het klassieke model van het informatieverwerkende systeem dat aan deze processen ten grondslag ligt.

Inhoud van het blok

Menselijke cognitie kan beschouwd worden als een snelle weg waarlangs wij ons aan veranderende omstandigheden in onze omgeving aanpassen, naast de tragerere methoden van genetische mutatie en (operant) leren. Hoe helpt aandacht ons efficiënt met de informatie uit onze externe en interne omgeving om te gaan, en wat gebeurt er als aandacht faalt? Kennis en kennisrepresentatie vormen een tweede thema. Relevante vragen daarbij zijn: op welke wijze beelden wij informatie uit onze omgeving innerlijk af en hoe gebruiken we de kennis bij het interpreteren van de wereld om ons heen? De structuur en het functioneren van onze geheugens is een derde onderwerp. Hoe wordt informatie onthouden voor de korte en lange termijn? Wat gebeurt er als we herinneringen ophalen? Het laatste thema betreft redeneren en denken. Zijn er wetmatigheden te onderkennen in ons redeneren? Hoe denkt de expert en hoe de beginner in een bepaald domein?

Basisboeken

Beschikbaar in Universiteitsbibliotheek (onder voorbehoud):

Ashcraft, M.H. (2006). *Cognition*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Eysenck, M. W. & Keane, M. T. (2000). *Cognitive psychology: a student's handbook* (4th ed.). Psychology Press.

Matlin, M. W. (2003). *Cognition*. Fort Worth, TX: Harcourt Brace.

Smyth, M., Collins, A.F., Morris, P.E., & Levy, P. (1994). *Cognition in action*. Hove: Erlbaum.

Sternberg, R. J. (2003). *Cognitive Psychology*. Fort Worth, TX: Harcourt Brace.

Solso, R.L. (2001). *Cognitive Psychology* (6th ed.). Boston: Allyn & Bacon.

Thematisch gespecialiseerd:

Baddeley, A. (1998). *Human Memory: Theory & Practice, revised edition*. Boston: Allyn & Bacon.

Bjork, E. L., & Bjork, R. A. (1996). *Memory*. London: Academic Press.

Solso, R. L., Maclin, O. H., & Maclin, M. K. (2008). *Cognitive psychology*. Boston: Allyn &

Bacon.

Sternberg, R. J. (1994). *Thinking and Problem Solving*. London: Academic Press.

Inhoud van het practicum Psychologische experimenten

Studiebelasting: 2 ECTS

Het practicum heeft tot doel studenten vertrouwd te maken met de verschillende proefopzetten die in het domein van de complexe cognitie gebruikelijk zijn, uiteraard ter ondersteuning van het leeswerk dat in dit blok moet worden gedaan. Tijdens de practicumbijeenkomsten komen een aantal vaak gebruikte experimentele paradigmata aan bod.

Toetsvorm : wetenschappelijk verslag.

Blok 1.5 Klinische psychologie: Normaal of abnormaal?

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. J. Martins
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Multiple-choice en openvragen
Contactpersonen	Drs. J. Martins, gebouw 6 kamer 10 judith.martins@uvs.edu , gebouw 6, kamer 10, tst 465558 tst 2222

Doelstellingen

Het blok "Normaal of abnormaal?" gaat over afwijkend gedrag van mensen en geeft een inleiding in het vakgebied van de klinische psychologie. Aan de hand van voorbeelden uit de praktijk worden belangrijke klinische beelden bestudeerd, bijvoorbeeld verschillende angststoornissen, verslavingen, stemmingsstoornissen en psychotische stoornissen. Na afloop van het blok kent de student van de meest voorkomende gedragsstoornissen het klinisch beeld en de diagnostische criteria, de theorieën over etiologie alsmede de empirische bevindingen die de theorie steunen dan wel tegenspreken, de gangbare therapieën en de effectiviteit daarvan.

Inhoud van het blok

De klinische psychologie richt zich op afwijkend, slecht aangepast of abnormaal gedrag dat door individuen zelf of hun omgeving als ongewenst wordt gezien. Men spreekt in dit verband ook wel van psychische, psychiatrische of psychopathologische stoornissen, of kortweg van psychopathologie. Deze stoornissen zijn veelal het resultaat van een samenspel van biologische, psychologische en sociale factoren. In aansluiting hierop houdt de klinische psychologie zich bezig met vraagstukken als 'Hoe ontstaan psychische stoornissen?', 'Hoe komt het dat ze blijven voortbestaan?', 'Welke verschillende stoornissen zijn er te onderscheiden?' en 'Op welke manieren kunnen psychopathologische stoornissen worden verholpen of voorkomen?'. Het accent in dit blok ligt vooral op de verschillende theorieën over het ontstaan en voortduren van psychische stoornissen en op de uiteenlopende verschijningsvormen waarin psychische problematiek zich kan manifesteren. De kernvragen die gedurende het blok steeds weer aan de orde zullen komen zijn: waar ligt de grens tussen normaal en abnormaal, hoe ontstaat zo'n stoornis en wat is er aan te doen?

Basisboeken (onder voorbehoud)

Comer, R.J. *Fundamentals of abnormal Psychology* (4th ed.). (2005). New York: Worth Publishers.

Molen, H.T. van der, Perreijn, S., & Hout, M.A. van den (1997). *Klinische Psychologie. Theorieën en Psychopathologie*. Groningen/Heerlen: Wolters Noordhoff/Open Universiteit.

Nolen-Hoeksema, S. (2001). *Abnormal Psychology* (2th ed.). New York: McGraw-Hill.

Sarafino, E.P. (2001). *Health Psychology* (4th ed.). New York: Wiley & Sons.

Seligman, M.E.P., Walker E.F., & Rosenhan, D.I. (2001). *Abnormal Psychology*. New York: WN Norton & Company Ltd.

Inhoud van het practicum Gespreksvoering I

Studiebelasting: 2 ECTS

Het doel van het practicum Gespreksvoering I is het vergroten van kennis van en inzicht en vaardigheid in effectief communiceren. Studenten leren een aantal veelgebruikte basisgespreksvaardigheden toe te passen en verdiepen hun inzicht in de theoretische kennis door het zelf oefenen in gesimuleerde, professionele gesprekken.

De basishouding en de basisgespreksvaardigheden, die men nodig heeft voor het voeren van een professioneel gesprek, worden geoefend in 'tweegesprekken', dat wil zeggen: gesprekken waarbij slechts twee personen betrokken zijn. De setting is er vaak één, waarin iemand zich met een persoonlijk probleem of een probleem op het werk tot een hulpverlener wendt. Het gaat dan om een eerste gesprek tussen de hulpverlener en de cliënt. Een dergelijk probleemverhelderingsgesprek leent zich goed voor het oefenen van de basishouding en de basisvaardigheden, die van belang zijn voor mensen die beroepsmatig gesprekken met cliënten moeten voeren.

Toetsvorm (onder voorbehoud): Zelfreflectie verslag

Gebruikte literatuur: Lang, G.& Van der Molen, H.T. (2007). *Psychologische gespreksvoering. Een basis voor hulpverlening*. Soest: Nelissen.

Blok 1.6 Ontwikkelingspsychologie: Veranderende mens

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	drs. H. Wongsosemito
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Multiple-choice vragen
Contactpersoon	Drs. H. Wongsosemito
Mailadres	Haidy.wongsosemito@uvs.edu
Kamer	Gebouw VI, kamer B11, tel. 465558

Doelstellingen

Aan het eind van dit blok kan de student:

De theorieën van Piaget en Vygotsky over cognitieve ontwikkeling beschrijven, alsmede de daar bij behorende onderzoeken en de daar op te leveren kritiek;

Uitleggen hoe de genderidentiteit zich ontwikkelt en op welke gebieden jongens en meisjes van elkaar verschillen. Daarnaast kan de student een aantal genetische ontwikkelingsstoornissen beschrijven;

Verschillende ontwikkelingsstoornissen, op gedrags- en emotioneel niveau, alsmede de etiologie van deze stoornissen, beschrijven en verklaren;

De fysieke ontwikkeling voor de geboorte beschrijven, inclusief chromosoomduplicatie en de prenatale fasen;

De verschillende ideeën over hechting en de daarbij behorende experimenten beschrijven;

Uitleggen hoe de ontwikkeling van taal verloopt, en beschrijven welke theorieën in de desbetreffende velden de boventoon voeren;

Uitleggen hoe de ontwikkeling van moraal verloopt en adhv de theorie van Kohlberg en Piaget beschrijven;

De onderzoeksbewijzen tav het bestaan van aangeboren talent of door oefening exceptionele vaardigheden ontwikkelen beschrijven;

De voor- en nadelen van crossectioneel en longitudinaal onderzoek en de combinatie van beide methodes met elkaar vergelijken.

Inhoud van het blok

De ontwikkeling en verandering van psychologische functies vanaf de geboorte tot de adolescentie zijn onderwerp van dit blok. Aan de hand van verschillende problemen wordt gekeken naar diverse thema's binnen dit onderwerp, zoals de prenatale ontwikkeling, de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling, de ontwikkeling van gender identiteit en de morele ontwikkeling. Ook worden twee bekende ontwikkelingsstoornissen behandeld, te weten ADHD en Autisme.

Hoe slaagt een kind erin vanuit bijna niets zich te ontwikkelen tot een volwassene met een schat aan kennis en ervaring? Bestudeerd zal worden hoe kinderen leren spreken, denken, probleem oplossen en onthouden (de zogenaamde cognitieve ontwikkeling), waarbij oudere theorieën zoals die van Piaget afgezet worden tegen recentere ideeën. Daarnaast is taalverwerving een belangrijk

onderwerp. Het is wonderlijk om te zien hoe een baby die als pasgeborene geen woord begrijpt en al helemaal niets kan zeggen, binnen twee tot drie jaar goed leert praten, zonder gebruik te maken van woordenboeken en syllabi vol grammaticale regels. Hoe kan het dat een driejarig kind al in staat is redelijke gesprekjes te voeren en het verschil tussen mannen en vrouwen weet?

Ook wordt er aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, zoals de hechtingsrelatie. Hoe raken baby's gehecht aan hun opvoeders? Heeft die hechting invloed op onze latere ontwikkeling? Wanneer is een actieve puber gewoon druk en wanneer zeggen we dat hij een hyperactiviteitstoornis heeft? Hoe zien de symptomen eruit bij een kind met autisme?

Basisboeken (onder voorbehoud)

Bee, H. & Boyd, D. (2002). *Lifespan development* (3rd ed.). Boston: Allyn & Bacon.

Berk, L.E. (2003). *Child Development* (6th ed.). London: Allyn and Bacon.

Bukatko, D., & Daehler, M. (2001). *Child Development: A thematic approach* (5th ed.). Boston: Houghton Mifflin.

Hetherington, E.M., Parke, R.D., & Locke, V.O. (2001). *Child Psychology* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.

Ormrod, J.E. (2006). *Educational Psychology: Developing Learners* (5th ed.).

Pinel, J.P.J. (2000). *Biopsychology* (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Pressley, M., & McCormick, C. B. (1995). Cognition, teaching, and assessment

Rosenzweig, M.R., Leiman, A.L., & Breedlove, S.M. (2001). *Biological Psychology* (3rd ed.). Sunderland, MA: Sinauer.

Santrock, J.W. (2001). *Child Development* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.

Shaffer, D.R. (1999). *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence* (5th ed.). Pacific Grove: Brooks/Cole.

Smit, G., & Waas, B. (1998). *Biologie voor jou*. 's Hertogenbosch: Malmberg.

Verhofstadt-Denève, L., Van Geert, P., & Vyt, A. (2003). *Handboek Ontwikkelingspsychologie: Grondslagen en Theorieën* (5th ed.). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Wicks-Nelson, R., & Israel, A.C. (2003). *Behavior Disorders of Childhood* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Inhoud van het practicum Testen van kinderen

Studiebelasting: 2 ECTS

In het practicum zullen studenten kennis maken met het observeren en testen van kinderen. Zelfstandig testen zij samen met een aantal medestudenten proefpersonen. Resultaten van tests en/of observaties worden tijdens een presentatie in de laatste Onderwijsgroep gepresenteerd.

Toetsvorm: Presentatie van het onderzoek en elementair rapport

Blok 1.7 Arbeids- en Organisationspsychologie: De werkende mens

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	V. Ramautar MSc
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Multichoice en open vragen
Contactpersoon	V. Ramautar MSc, gebouw 6, kamer 11

Doelstellingen

Dit blok heeft twee doelstellingen. Ten eerste is het een kennismaking met het vakgebied van de A&O-psychologie.

Ten tweede willen we je in het practicum “Train de Trainer” ervaring laten opdoen met het uitvoeren van trainingen.

Inhoud van het blok

In dit blok geven we een introductie in de Arbeids- en Organisationspsychologie. De werkende mens is een eerste kennismaking met allerlei A&O-psychologische onderwerpen. Zo krijgt je een goed beeld van de breedte van het werkterrein en kun je meteen ervaren welke thema’s je wel of juist niet aanspreekt

De volgende thema’s worden behandeld: Arbeidsmotivatie, Selectiemethoden en bias mechanismen, Leiderschaps –en machtsstijlen, Conflicten en pesten op de werkvloer, Arbeidstevredenheid, Stress, burnout en stressrecovery, Team work en organisatie cultuur

Aan het einde van het vak ken jij als student de belangrijkste theorieën uit de Arbeids –en Organisationspsychologie en ben je in staat om hierover in eigen woorden te vertellen. Na het behalen van het vak kun je o.a.

Uitleggen wat de basis motivaties zijn van mensen om te werken

Uitleggen welke selectiemethoden er zijn bij het aannemen van personeel en welke mogelijke vooringenomenheden hierbij kunnen optreden

Uitleggen welke de verschillende typen leiderschap en bronnen van macht er zijn

Uitleg geven over de aard van conflicten op het werk en conflicthantering er zijn

Uitleggen wat arbeidstevredenheid inhoud

Uitleggen wat werkstress inhoud en waarin het verschilt met burnout

Uitleggen hoe mensen presteren in groepsverband.

Uitleggen wat er verstaan wordt onder cultuur met het oog op werkgebied

Je bent tevens in staat verbanden te leggen tussen deze verschillende aspecten. Verder kan je de geleerde theorieën toe passen bij het verklaren en voorspellen van het gedrag van werkende mensen.

Aan het einde van het practicum demonstreer je wat een professionele trainershouding houdt en beheerst de student een aantal trainersvaardigheden die noodzakelijk zijn om een professionele training te kunnen geven namelijk directiviteit, acceptatie, constructiviteit en flexibiliteit

Basisboeken (onder voorbehoud)

Arnold, J., Cooper, C.L., Robertson, I.T., (1998). *Work psychology. Understanding human behaviour in the workplace* (3rd edition). Essex, UK: Pearson Education.

Buchanan, D. & Huczynski, A. (2004). *Organizational behavior: An introductory text*. Essex, UK: Pearson Education.

Krumm, D. (2001). *An introduction to industrial organizational psychology*. New York: Worth Publishers.

Landy, F.J. & Conte, J.M. (2004). *Work in the 21st century: An introduction to industrial and organizational psychology*. New York: McGraw-Hill.

McKenna, E. (2000). *Business psychology and organisational behaviour: a student's handbook* (3rd ed.). East Sussex: Psychology Press.

Spector, P.E. (2000). *Industrial and organizational psychology: Research and practice* (2nd edition). New York: John Wiley.

Yukl, G. (2002). *Leadership in organizations* (5th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Inhoud van het practicum Training voor trainers

Studiebelasting: 2 ECTS

De titel van het practicum is 'Training voor trainers'. Het doel van dit practicum is om studenten te leren een professionele trainershouding en trainersvaardigheden te beheersen die ze nodig hebben voor het geven van vaardigheidstrainingen. Studenten voeren zelf twee trainingsonderdelen uit in de rol van trainer. Studenten ontvangen feedback over hun trainershouding en de toegepaste trainersvaardigheden.

Gebruikte basisliteratuur practicum

Methodiek van Gesprekstraining, Lang, G. & Van der Molen, H. T. (1992). Nelissen ISBN: 90 244 0983 72004, 2de druk

Toetsvorm (onder voorbehoud): Zelfreflectieverslag

Blok 1.8 Onderwijspsychologie: Lerende mens

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Suzanne Pelgrim
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumcolleges
Toetsvorm	Open en gesloten vragen
Contactpersoon	Suzanne Pelgrim, gebouw 6, kamer 10, tel 2529

Doelstellingen

Op basis van theorieën over leren en ontwikkeling verwerven studenten inzicht in wat er gebeurt en verandert wanneer mensen iets trachten te leren. Studenten zullen vertrouwd raken met thema's zoals leren lezen en de problemen die daarbij worden teruggevonden in onderwijs, de ontwikkeling en aanpak van misconcepties, leermotivatie, de achtergronden bij het probleemgestuurde onderwijs en de vraag hoe ervoor gezorgd kan worden dat hetgeen geleerd wordt in de ene context kan toegepast worden in een andere context. Er wordt bij elk van de thema's ook aandacht besteed aan implicaties voor de inrichting van onderwijs.

Inhoud van het blok

Vanaf het moment dat we geboren zijn tot aan het eind van ons leven, blijft de mens nieuwe dingen leren. Soms maken we ons dingen vrijwel automatisch eigen en soms eist het een extreme inspanning. Veel van dit leren gebeurt in een onderwijssetting, die speciaal ingericht is om bepaalde kennis en vaardigheden bij te brengen. Maar hoe gaat dat leren nu precies in zijn werk? Zijn er verschillende vormen van leren en welke vorm is dan de beste? En hoe kun je in je onderwijs het leren stimuleren? Wanneer gaat dit leren fout? Welke leerproblemen kom je tegen? Waarom kunnen we soms dingen die we geleerd hebben in de ene context wel goed toepassen en in een andere context niet? Deze en nog andere vragen over leren staan centraal in dit blok. Studenten denken na over deze vragen aan de hand van problemen uit de praktijk van onderwijs en onderzoek.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Bruning, R.H., Shraw, G.J., Norby, M.M., & Ronning, R.R. (2004). *Cognitive Psychology and Instruction, 4th edition*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Mayer, R. E. (1999). *The promise of educational psychology: Learning in the content areas*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Ormrod, J.E. (2006). *Educational Psychology: Developing Learners, 5th edition*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Pressley, M., & McCormick, C. B. (1995). *Cognition, teaching, and assessment*. New York: Addison-Wesley.

Slavin, R.E. (2006). *Educational Psychology: Theory and Practice, 8th edition*. Boston: Allyn & Bacon.

Woolfolk, A. E. (2001). *Educational psychology*. Boston: Allyn & Bacon.

Inhoud van het practicum Inleiding onderwijs onderzoek

Studiebelasting: 2 ECTS

In het practicum maakt men kennis met methoden van onderzoek die gebruikt worden binnen de onderwijspsychologie. Studenten voeren zelfstandig een klein onderzoek uit dat gerelateerd is aan een van de onderwerpen uit het blok en presenteren dit aan elkaar door middel van een poster. Studenten gaan daarnaast zelf onderwijsmateriaal ontwikkelen omtrent hun gekozen onderwerp; ze stellen een aantal toetsvragen op.

Toetsvorm (onder voorbehoud): 1) Overzicht van gekozen onderwerp, vraagstelling en hypothese van het uit te voeren onderzoek, 2) Resultaten van het onderzoek na dataverzameling en –analyse middels poster, 3) Toetsvragen.

Niet-blokgebonden practicum Informatie- en Schrijfvaardigheden I

Studiebelasting	3 ECTS
Practicumcoördinator	Drs. Suzanne Pelgrim (suzanne.pelgrim@uvs.edu)
Studiefase	Bachelor-1
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Literatuurverslag
Contactpersoon	Drs. Suzanne Pelgrim, Gebouw 6, kmr B10, tel. 465558 (tst. 2529)

Doelstellingen

In het niet-blokgebonden onderwijs Schrijfvaardigheid I worden twee belangrijke academische vaardigheden getraind: het zoeken van relevante literatuur naar aanleiding van een concrete vraagstelling en het verwerken van deze literatuur in een verslag.

Inhoud van het onderwijs

Studenten zullen een aantal practicumbijeenkomsten volgen, terwijl zij werken aan hun literatuurverslag (in de Nederlandse taal) over een eigen onderwerp binnen de psychologie. Het onderwijs begint met een practicum waarin wordt ingegaan op het zoeken naar wetenschappelijke literatuur met behulp van digitale databanken. Thema's die in het eerste studiejaar centraal staan zijn: het formuleren van een goede vraagstelling; de algemene structuur van een literatuurverslag; correct gebruik van wetenschappelijke literatuur volgens de referentierichtlijnen van de American Psychological Association (APA); het creëren van samenhang in een verslag; heldere zinnen formuleren; correct gebruik van de Nederlandse taal; en de samenvatting van een literatuurverslag.

Basisboeken

Handleiding Schrijfvaardigheid I

APA Publication Manual, 5th edition (aanwezig in Universiteitsbibliotheek)

Aan te schaffen literatuur (onder voorbehoud)

Ackermann, M., Osseweijer, E., Schmidt, H.G. & Molen, H.T. van der. *Zelf leren schrijven*, Amsterdam: Boom.

Studieloopbaanbegeleiding	
Studiebelasting (totaal)	4 ECTS
Blok- coördinator	Drs. M. Hoost
Studiefase	B1 en B2 fase
Literatuur	Handleiding Studieloopbaanbegeleiding
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Groepsbijeenkomsten, Zelfreflectieverslag en individueel gesprek
Contactpersoon	Drs M. Hoost mwwhoost@yahoo.com

Doelstellingen

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) is een onderdeel waarbij de ontwikkeling van de individuele student centraal staat. De student wordt gestimuleerd om te reflecteren op de eigen ontwikkeling als toekomstige beroepsprofessional en zelf de verantwoordelijkheid te nemen.

SLB heeft als doel bij te dragen aan :

- Vergroten van het zelfsturend- en reflectievermogen
- Bevorderen van een optimale studie-verloop

Inhoud van het onderdeel

In het onderdeel Studieloopbaanbegeleiding staan in alle 3 leerjaren de volgende onderwerpen centraal:

- ☐ Het maken van een verantwoorde studie-en beroepskeuzes
- ☐ Het zelfstandig vorm geven van de eigen ontwikkeling
- ☐ Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen studie-voortgang

In het eerste studie-jaar zullen 3 groepsbijeenkomsten plaatsvinden en een individueel gesprek. In het 2e jaar 2 groepsbijeenkomsten en 1 individueel gesprek. In het 3e jaar 1 groepsbijeenkomst en 1 individueel gesprek. Tijdens de bijeenkomsten wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten en werkvormen zoals testen, opdrachten, presentaties en reflectie-verslagen die opgenomen worden in een persoonlijk dossier.

Toetsvorm

Voor SLO kun je 4 ECTS behalen. In het 1^e jaar 1, 2^e jaar 1 en derde jaar 2. Voor een voldoende kwalificatie moet je aan de volgende vereisten voldoen:

- Verplicht aanwezig zijn bij alle activiteiten: groepsbijeenkomsten en de individuele gesprekken.
- Alle opdrachten die in het programma zijn opgenomen, hebben gemaakt.
- Reflectie-verslagen van de individuele gesprekken opnemen in je persoonlijk dossier.
- Een verzorgd persoonlijk dossier hebben en kunnen verantwoorden.

Hoofdstuk 3 Bachelor-2

Doelstelling van het 2e en 3e jaar van de Bachelorfase is studenten te confronteren met het wetenschappelijk karakter van de psychologie en hen verder een gedegen introductie te bieden in een veld van specialisatie.

De leidraad in het tweede jaar wordt gevormd door de dominante paradigma's van de psychologie en haar methoden; daarnaast begint een meer geavanceerde introductie in de methoden en theorieën van het psychologische beroepsveld. Aangezien het programma zich momenteel in een fase bevindt waarin nog veel details uitgewerkt dienen te worden, dien je er rekening mee te houden dat er nog wijzigingen zullen plaatsvinden.

In de onderstaande tabel vind je een overzicht (onder voorbehoud van wijzigingen) van de examenonderdelen van het tweede Bachelorjaar.

Tabel 2: Het Bachelor-2 programma Psychologie			
Onderdeel	Werkvorm	Toetsvorm	ECTS
Blok 2.1 Ontwikkelingspsychologie II (van baby tot bejaarde)	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.2 Biologische psychologie (Lichaam)	Werkgroep + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.3 Brain & Cognition Perceptiepsychologie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.4 Arbeids- en organisatiepsychologie (Ontwikkeling menselijk potentieel)	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.5 Geschiedenis en wetenschapsfilosofie	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.6) 1 Evolutiepsychologie (Oorsprong)	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.7) Methoden en technieken (Verklaren en voorspellen)	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Blok 2.8 Klinische psychologie (Angst & stress)	PGO + hoorcollege + zelfstudie	Bloктоets	5 ECTS
Practicum blok 2.1 Practicum Gesprekken bij loopbaanbegeleiding & beroepsethiek	VIPs-digitaal en live rollenspelen	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 2.2 Practicum gespreksvaardigheden	VIPs-digitaal en live rollenspelen	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 2.3 Experimentele Paradigma's	Experimentele paradigma's d.m.v. ZAP's	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 2.4 Training voor Trainers	Live rollenspelen	Observatie opdrachten	2 ECTS
Practicum blok 2.5 Presenteren	Presentatie training	Practicumtoets (presentatie + reflectieverslag)	2 ECTS
Practicum blok 2.6 Gedragsobservatie	Vip en gedragsobservatie	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 2.7 Opzet empirisch onderzoek	Artikelen lezen /SPSS	Practicumtoets	2 ECTS
Practicum blok 2.8 Neuropsychologisch onderzoek	Neuropsychologiesche tests	Reflectieverslag	2 ECTS
Practicum Informatie- en Schrijfvaardigheden 2	Schrijfoopdrachten	Practicumtoets (paper)	3 ECTS
Professioneel Gedrag en Studie loopbaan begeleiding	Functioneren OWG en groepsbijeenkomst en opdrachten	Beoordeling en verslag	1 ECTS
		Totaal	60 ECTS

Blok 2.1 Ontwikkelingspsychologie: Van baby tot bejaarde

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. V. Ramautar
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Nog niet bekend
Contactpersoon	Drs. V. Ramautar

Doelstellingen

Kennis van Ontwikkelings- & Onderwijspsychologie is belangrijk voor al die sociaal wetenschappelijke professionals die beroepshalve te maken krijgen met kinderen en jeugdigen (in gezinnen, op school etc.) en een gedegen bijdrage willen leveren aan leeren opvoedingspraktijken, zoals het begeleiden van (moeilijk) lerende kinderen en het uitbrengen van advies aan hun ouders en leerkrachten of om ernstig probleemgedrag te analyseren en een plan op te stellen voor een mogelijke, ethisch-verantwoorde interventie. Het doel van Blok 2.7 is het bieden van een verdere verdieping in de kinderen jeugdpsychologie plus het geven van een algemene oriëntatie in de adolescentiepsychologie en de ontwikkeling naar volwassenheid en ouderdom. Specifiek wordt er van studenten verwacht dat ze na afloop van het blok: 1) een duidelijke beschrijving kunnen geven van de belangrijkste biologische, sociale en psychologische ontwikkelingen tijdens de kindertijd, adolescentie, volwassenheid en ouderdom; 2) een goed beeld hebben van biologische en omgevingsfactoren, en de interactie daartussen, die de ontwikkeling kunnen beïnvloeden; en 3) theorie, onderzoek en toepassingen kunnen evalueren op hun sterke en minder sterke punten.

Inhoud van het blok

Blok 2.3 gaat nader in op belangrijke thema's binnen de Ontwikkelings- & Onderwijspsychologie zoals nature versus nurture, continuïteit versus eindigheid en natuurlijke rijping versus actieve sturing. De verschillende facetten en fasen van de normale ontwikkeling van baby naar de (late) volwassenheid zullen worden bestudeerd. Immers, de ontwikkelingspsychologie beslaat niet alleen de vroegkinderlijke ontwikkeling maar ook de ontwikkeling van kind naar puber/adolescent en volwassene en zelfs de ontwikkelingen van de oudere mens. Ook de interactie tussen biologische determinanten van ontwikkeling en omgevingsdeterminanten zal worden belicht tijdens bijvoorbeeld de vroegkinderlijke ontwikkeling en de late volwassenheid. Aan de hand van problemen die in de onderwijsgroepen besproken worden en verdiepingscolleges zal inzicht verkregen worden in de wetenschappelijke stand van zaken betreffende fundamenteel en toegepast onderzoek en (empirische evidentie voor) theorieën binnen deze subdiscipline. Up to date kennis van dit vakgebied is tenslotte ook belangrijk om een geïnformeerde mening te vormen in maatschappelijke kwesties die vandaag de dag spelen zoals de effecten van kinderopvang op ontwikkeling, problemen tijdens de puberteit, ouders met een verstandelijke beperking etc.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Berk, L. E. (latest edition). *Development through lifespan*. London: Allyn and Bacon.
Bukatko, D., & Daehler, M. (1995). *Child Development: A thematic approach* (4th ed.).

Boston: Houghton Mifflin.

DeHart, G. B., L. A. Sroufe, and R. G. Cooper. (2000). *Child Development: Its Nature and Course*. 4th ed. New York: McGraw-Hill, 2000.

Durkin, (1995). *Developmental Social Psychology: From infancy to Old Age*. Oxford: Blackwell. ISBN: 0631148299

Feldman, R.S. (2003). *Development across the life span*. New York: Prentice Hall.

Hetherington, E.M., Parke, R.D., & Locke, V.O. (2001). *Child Psychology* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.

Santrock, J.W. (2001). *Child Development* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.

Shaffer, D.R. (latest edition). *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence*.

Steinberg, L. (2002). *Adolescence*. New York: McGraw Hill ISBN: 0071124896

Verhofstadt-Denève, L., Van Geert, P., & Vyt. A. (1999). *Handboek Ontwikkelingspsychologie: Grondslagen en Theorieën* (4th ed.). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Wicks-Nelson, R., & Israel, A.C. (2003). *Behavior Disorders of Childhood* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Inhoud van het practicum Gesprekken bij Loopbaanadviesing

Studiebelasting: 2 ECTS

Het hoofddoel van het practicum 'Gesprekken bij Loopbaanadviesing' is het leren voeren van een professioneel adviesgesprek met de juiste houding en vaardigheden.

In dit practicum wordt het hoofddoel uitgewerkt aan de hand van het thema *loopbaanadviesing*. In de eerste plaats omdat loopbaanvragen direct of indirect veel in de werkkringen van psychologen voorkomen, zoals onder meer in organisatieadviesbureaus, bureaus voor werving en selectie, schooladviesdiensten en instellingen voor (eerstelijns-) gezondheidszorg. Bovendien zijn loopbaanvragen een goed thema voor het oefenen in rollenspelen, omdat studenten op grond van eigen ervaringen in het recente verleden en hun plannen voor de toekomst zich iets voor kunnen stellen bij deze problematiek. In de laatste plaats hebben de vereiste houding en vaardigheden voor het doelgericht werken en het systematisch en gestructureerd bespreken van loopbaanvragen een grote transferwaarde voor de behandeling van allerlei vragen van cliënten van zowel zakelijke als persoonlijke aard.

Dit practicum bouwt voort op het practicum Gespreksvoering (1.6) en het practicum Gespreksvoering II (2.6), waarin respectievelijk de belangrijkste basisvaardigheden en de nuancerende vaardigheden zijn behandeld. Je oefent opnieuw met dezelfde vaardigheden zoals je die eerder hebt toegepast in de psychologische gesprekken in de practica van 1.6 en 2.6. Er staat echter een ander gespreksmodel centraal, namelijk het model van Yost & Corbishley (1987).

Toetsvorm (onder voorbehoud): zelfreflectieverslag

Basisartikel voor practicum

Lang, G. (1997). Een flexibel gespreksmodel voor loopbaanadviesing *Handboek Studie- en Beroepskeuzebegeleiding*.

Naslagwerk:

Lang, G. & Van der Molen, H.T. (2003). *Psychologische Gespreksvoering. Een basis voor hulpverlening*. Soest: Nelissen

Blok 2.2 Biologische psychologie: Lichaam

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. Anton Caffè (Anton.caffe@uvs.edu)
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Nog niet bekend
Contactpersoon	Dr. A. Caffè tel. (597) 441007 ext.621

Doelstellingen

Doel van dit blok is het verwerven van kennis van en inzicht in de biologische basis van perceptie, cognitie, emotie en gedrag. Naast biopsychologische mechanismen, komen ook de specifieke neurowetenschappelijke onderzoekstechnieken aan bod.

Inhoud van het blok

Het zenuwstelsel vormt de basis van ons waarnemen, denken, voelen en doen. In dit blok wordt ingegaan op de relatie tussen de werking van het zenuwstelsel enerzijds en overt en covert gedrag anderzijds. Daartoe wordt allereerst gekeken naar de anatomie en werking van het centrale en perifere zenuwstelsel, alsmede naar de principes van neurotransmissie. Vervolgens zal aandacht worden besteed aan de onderzoeksmethoden die in de biologische psychologie worden gebruikt. Naast onderzoek met reeds langer bestaande elektrofysiologische methoden, zoals EEG, ECG en meting van de huidgeleiding, is er het afgelopen decennium veel fascinerend onderzoek gedaan met behulp van moderne beeldvormende technieken zoals fMRI, MEG, en PET. De werking van deze technieken, en wat er mee kan worden onderzocht zullen in dit blok aan bod komen. Daarna zal worden ingegaan op de hersencircuits voor perceptie, cognitie, emotie en motoriek.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Carlson, N.R. (2001). *Physiology of behavior* (7th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
Kalat, J.W. (2001). *Biological Psychology* (7th ed.). Belmont CA: Wadsworth.
Pinel, J.P.J. (2003). *Biopsychology* (5th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
Rosenzweig, M.R., S.M. Breedlove, A.L. Leiman (2002). *Biological Psychology* (3rd ed.) Sunderland Ma: Sinauer.
Toates, F. (2001). *Biological Psychology: An integrative approach*. Harlow: Pearson Education.

Inhoud van het practicum Neuropsychologische diagnostiek I

Studiebelasting: 2 ECTS

In het practicum zal worden ingegaan op de neuropsychologische diagnostiek. Het betreft hier een klinische vaardigheid: door middel van neuropsychologische diagnostiek kan worden nagegaan wat de gevolgen van een hersenbeschadiging zijn op het gedrag. Dit practicum is bedoeld als eerste kennismaking met deze neuropsychologische diagnostiek. De basisprincipes en enkele bekende neuropsychologische tests zullen aan bod komen.

Toetsvorm: nog niet bekend

Blok 2.3 Brain en Cognitie

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. A. Caffè
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	meerkeuzevragen
Contactpersoon	

Doelstellingen

In dit blok zal je kennismaken met theorieën en experimenten op het gebied van de visuele en auditieve perceptie. Aan het einde van het blok wordt van je verwacht dat je in staat bent de anatomie en functionaliteit van het oog en het oor te beschrijven, alsmede de structuren en processen in de hersenen die een rol spelen in de waarneming van stimuli. Daarnaast moet je een aantal belangrijke cognitief psychologische theorieën over perceptie begrijpen en in staat zijn deze uit te leggen.

Inhoud van het blok

Zonder waarneming zou je niet met je vrienden kunnen praten, geen muziek kunnen luisteren, de weg niet kunnen vinden en niet kunnen leren. Een goede waarneming is dus zeer belangrijk voor je ontwikkeling en functioneren in de maatschappij. In dit blok maak je voor het eerst uitgebreid kennis met de elementaire processen die een rol spelen bij waarneming van auditieve en visuele informatie. Ook zal je iets te weten komen over hoe we onze aandacht richten en hoe we de relevante informatie selecteren uit de hoeveelheid informatie die onze zintuigen bereikt. Onderwerpen die aan bod komen zijn: de anatomie van het oog en het oor, de hersenstructuren die een rol spelen bij visuele en auditieve perceptie, neuropsychologische aandoeningen van perceptie en aandacht, kleurperceptie, psychofysica en signaal-detectietheorie, perceptie van beweging en diepte, Gestaltpsychologie en objectperceptie.

Basisboeken (Onder voorbehoud)

Coren, S., Ward, L.M., & Enns, J.T. (1999). *Sensation and perception* (5th ed.). New York: Harcourt Brace.

Goldstein, E.B. (2002). *Sensation and perception* (6th ed.). New York: Wadsworth.

Sekuler, R., & Blake, R. (2002). *Perception* (4th ed.). Boston: McGraw-Hill.

Inhoud van het practicum Experimenteel Onderzoek in de Psychologie

Studiebelasting: 2 ECTS

In het practicum zul je kennismaken met enkele belangrijke experimentele paradigma's op het gebied van perceptie en aandacht. Hierbij maken we gebruik van de ZAP-jes, waarmee je in Blok 1.4 reeds kennis hebt gemaakt. Daarnaast zal je in een groepje van 2 of 3 studenten zelfstandig een onderzoek uitvoeren en analyseren. Het practicum zal worden afgesloten met een presentatie van je onderzoek in de laatste bijeenkomst van de onderwijsgroep. Aan het practicum zijn 2 studiepunten (ECTS) verbonden.

Toetsvorm presentatie en verslag

Blok 2.4 Arbeids- en Organisationspsychologie: Ontwikkeling van menselijk Potentieel

---

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. V. Ramautar
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Nog niet bekend
Contactpersoon	Drs. V. Ramautar

Doelstellingen

Dit blok gaat over allereerst over werkprestatie. Vragen als 'Wat is werkprestatie?', 'Hoe wordt werkprestatie gemeten?' en 'Hoe wordt werkprestatie beloond?' passeren de revue. Ook wordt er ingegaan op de invloed van uiterlijke kenmerken van werknemers en de beloning van prestaties. Verder wordt er gekeken naar de verschillen tussen mannen en vrouwen op de werkvloer. Ook de psychologie van de loopbaan komt aan bod. Een ander thema wat wordt behandeld is training op werkplek. Als laatste wordt er ingegaan op werk stress en vooral hoe we kunnen herstellen van werk stress.

Inhoud van het blok

In blok 2.8 bestuderen we de ontwikkeling van menselijke potentieel op de werkplek. Training op de werkplek is wellicht de bekendste manier om medewerkers nieuwe vaardigheden en kennisaspecten bij te brengen. Vragen als 'Hoe zet je een training op?' 'Hoe leer je op de werkplek?' 'Welke leermiddelen zijn er?' 'Hoe evalueer je een training?' passeren de revue. Maar alvorens te gaan trainen, dienen nog een aantal andere, cruciale vragen te worden beantwoord. Even belangrijk zijn vragen als 'Wat verstaan we onder werkprestaties?' 'Waardoor worden werkprestaties voorspeld?' 'Hoe kunnen we werkprestaties objectief inschatten?'. Pas als die vragen beantwoord zijn, kan men evalueren en remediëren. Training is niet de enige manier om werkprestaties te verbeteren. Volstaat het om medewerkers een beloning in het vooruitzicht te stellen? Is het aangewezen om medewerkers van functie te laten veranderen (jobrotatie)? Kortom, in dit blok bestuderen we hoe (personeels)psychologen werknemers begeleiden tijdens de professionele loopbaan opdat ze het beste van zichzelf geven voor de organisatie en ook... voor zichzelf.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Goldstein, I.L. & Ford, J.K. (2002). *Training in organizations* (4th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Patton, W. & McMahon, M. (1999). *Career development and systems theory – A new relationship*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.

Pearn, M. (2002). *Individual differences and development in organizations*. Chichester, UK: Wiley. (boek van blok).

Sonnentag, S. (2002). *Psychological management of individual performance*. Chichester, UK: Wiley.

Inhoud van het practicum Training voor trainers

Studiebelasting: 2 ECTS

De titel van het practicum is 'Training voor trainers'. Het doel van dit practicum is om studenten te leren een professionele trainershouding en trainersvaardigheden te beheersen die ze nodig hebben voor het geven van vaardigheidstrainingen. Studenten voeren zelf twee trainingsonderdelen uit in de rol van trainer. Studenten ontvangen feedback over hun trainershouding en de toegepaste trainersvaardigheden.

Gebruikte basisliteratuur practicum

Methodiek van Gesprekstraining, Lang, G. & Van der Molen, H. T. (1992). Nelissen ISBN: 90 244 0983 72004, 2de druk

Toetsvorm (onder voorbehoud): Zelfreflectieverslag

Blok 2.5 Geschiedenis en wetenschapsfilosofie

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. Pam H. Zuurbier (pamsuriname@hotmail.com)
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Nog niet bekend
Contactpersoon	Dr. Pam H. Zuurbier

Doelstellingen

Eerste doelstelling van dit blok is dat studenten inzicht hebben in de geschiedenis van de psychologie & neurowetenschap, toegespitst op vier problemen: (1) de oorsprong van psychologie & neurowetenschap, (2) de kwestie lichaam-geest, brein-geest, (3) de oorsprong van introspectie, brain imaging en het psychologisch laboratorium, en (4) de voorlopers van het behaviorisme. Verder moeten studenten inzicht hebben in vier problemen uit de wetenschapsfilosofie: (5) het onderscheid tussen alledaagse en wetenschappelijke kennis (6) vooruitgang van wetenschap, (7) de hiërarchie van wetenschappen, en (8) creativiteit in de wetenschap. Het hebben van inzicht blijkt wanneer studenten bij de nabespreking en bloktoets, in staat zijn om problemen uit te leggen met behulp van vaktermen en voorbeelden.

Tweede doelstelling van dit blok is dat studenten vaardigheid verwerven in het voorbereiden en uitvoeren van een professionele presentatie.

Inhoud van het blok

Dit blok behandelt problemen uit twee vakgebieden: de geschiedenis van de psychologie & neurowetenschap en de wetenschapsfilosofie. Psychologie dateert uit de Griekse Oudheid en maakte deel uit van de filosofie. Eind negentiende/begin twintigste eeuw maakte het

zich los en werd het een autonome wetenschap. In de geschiedenis van de psychologie komen sommige kwesties met enige regelmaat terug omdat ze niet zo gemakkelijk zijn op te lossen. Denk maar aan de kwestie nature-nurture. Een andere kwestie is de lichaamgeest of specifiekere brein-geest kwestie. Omdat brein en geest niet los van elkaar bestaan, moeten we naar de geschiedenis van beide wetenschappen kijken. Bij elk probleem zal zowel de psychologie als de neurowetenschap een rol spelen. Neurowetenschap dateert ook uit de Griekse oudheid en werd later een zelfstandige wetenschap. Ofschoon psychologie & neurowetenschap zich hebben losgemaakt van de filosofie, bemoeien filosofen zich nog steeds met beide wetenschappen. Wetenschapsfilosofen formuleren de spelregels waaraan wetenschap zich moet houden. Zo heeft Karl Popper de eis geformuleerd dat wetenschappelijke beweringen weerlegbaar moeten zijn (falsificatie). Een andere wetenschapsfilosoof is Thomas Kuhn die de mogelijkheid van falsificatie in twijfel trekt. Hij betwijfelt ook of wetenschap vooruit gaat. Kuhn maakte furore met zijn boek over *The Structure of Scientific Revolutions*.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Hergenhahn, B.R. (2001). *An Introduction to the History of Psychology*. Belmont: Wadsworth.

Thorne, B.M. & Henley, T.B. (2001). *Connections in the History and Systems of Psychology*. Boston: Houghton Mifflin Company.

Richards, G. (2002). *Putting Psychology in its Place: A Critical Historical Overview*. London: Routledge.

Bem, S. & Looren de Jong, H. (2001). *Theoretical Issues in Psychology: An Introduction*. London: Sage.

Simonton, D.K. (2002). *Great Psychologists and Their Times: Scientific Insights into Psychology's History*. Washington: American Psychological Association.

Toetsvorm: openvragen over de hoofdlijnen van de leerstof.

Inhoud van het practicum Presenteren

Studiebelasting: 2 ECTS

Het doel van dit practicum is studenten te leren om een wetenschappelijke presentatie voor te bereiden; een professionele presentatie te houden; adequaat gebruik te maken van visuele hulpmiddelen en met reacties uit het publiek om te gaan. Studenten houden zelf een aantal presentaties voor hun medestudenten en ontvangen feedback over hun presentatievaardigheden. Indien mogelijk worden alle presentaties worden op video opgenomen.

Toetsvorm: beoordeling individuele eindpresentatie en zelfreflectieverslag.

Literatuur: diverse artikelen over presenteren.

Leerdoelen (algemeen)

. Aan het einde van dit blok kunnen studenten spreken en schrijven over verschillende historische lijnen die lopen van oude Grieken tot aan de moderne neurowetenschap, in het kader van hoe psychologie en filosofie zich hebben ontwikkeld tot volwaardige wetenschapsgebieden. Verder maken studenten onderscheid tussen meerdere stromingen in de psychologie en de filosofie en kunnen discussiëren over (o.a.) het geest-ziel dilemma en het nature-nurture debat.

. Aan het einde van het practicum zijn studenten in staat zelfstandig een professionele presentatie te verzorgen. Hierbij maken zij gebruik van audiovisuele hulpmiddelen, zij kunnen vragen beantwoorden, opdrachten verstrekken en afsluiten met een treffende samenvatting. Tevens zijn zij in staat binnen een presentatie persoonlijk informatie te verwerken en dit relevant naar voren te brengen.

Blok 2.6 Evolutiepsychologie: Oorsprong

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. G. Leckie Glenn.leckie@uvs.edu
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Open en meerkeuze vragen
Contactpersoon	Dr. G. Leckie

Doelstellingen

Dit blok gaat over evolutiepsychologie. De evolutiepsychologie gebruikt inzichten uit de evolutiebiologie om psychologische vraagstukken op het gebied van cognitie, emotie en gedrag te verklaren. Doel van dit blok is om studenten vertrouwd te maken met de evolutiebiologie en inzicht te geven in kernproblemen van de evolutiepsychologie. Die problemen hebben betrekking op seksualiteit, ouderschap, socialiteit, emotionaliteit, persoonlijkheid, intelligentie, cultuur en taal.

Inhoud van het blok

Men kan de evolutiepsychologie laten beginnen bij Darwin. Hij was immers van mening dat naast anatomische structuren (armen, benen) en fysiologische functies (ademhaling, spijsvertering), ook cognitieve processen, emoties en gedragingen onderhevig zijn aan evolutie. Maar meestal laat men de evolutiepsychologie beginnen met de publicatie in 1992 van het boek *The Adapted Mind* van John Tooby en Leda Cosmides waarin zij het nieuwe vakgebied omschrijven. De evolutiepsychologie stelt zich tot taak te reconstrueren welke evolutionaire processen ten grondslag liggen aan onze mentale architectuur en het gedrag dat daaruit voortvloeit. Zo zijn emoties eigenlijk affectieve programma's die onbewust en razendsnel reageren op problemen waar onze voorouders regelmatig mee te maken hadden. Ze lijken weliswaar op reflexen maar ook niet, omdat ze complexer zijn. Dat is te zien bij angst die ervoor zorgt dat we bij bedreigende situaties passende gezichtsuitdrukkingen vertonen, terugdeinzen, hartkloppingen krijgen en adrenaline produceren. Behalve emoties zijn ook cognitieve vermogens ontstaan als antwoord op terugkerende problemen van onze voorouders. Waarom is intelligentie in de evolutie ontstaan? Welke problemen moesten onze voorouders oplossen? Waren dat dezelfde problemen als nu?

Basisboeken (onder voorbehoud)

Buss, D. (1999). *Evolutionary Psychology: The New Science of the Mind*. Boston: Allyn and Bacon.

Corballis, M. en S.E.G. Lea, eds. (1999). *The Descent of Mind: Psychological Perspectives on Hominid Evolution*. Oxford: Oxford University Press.

Cartwright, John (2008). *Evolution and Human Behaviour: Darwinian Perspectives on Human Nature*. (2nd ed.). Basingstoke: Palgrave MacMillan.

Gaulin, S.J.C. en McBurney, D.H. (2001). *Psychology: An Evolutionary Approach*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall.

Barrett, L., R. Dunbar en J. Lycett. (2002). *Human Evolutionary Psychology*. New York: Palgrave.

Rossano, M.J. (2003). *Evolutionary Psychology: The Science of Human Behavior and Evolution*. New York: John Wiley & Sons.

Inhoud van het practicum Gedragsobservatie

Studiebelasting: 2 ECTS

Het doel van het practicum Gedragsobservatie is dat studenten kennismaken met de vaardigheid van het systematisch observeren van gedrag. Studenten raken bekend met de verschillende aspecten van observatie als methode van dataverzameling in onderzoek.

Toetsvorm (Verslag van observatie opdrachten)

Gebruikte literatuur (onder voorbehoud)

Sande, J. P. van de (1999). *Gedragsobservatie. Een inleiding tot systematisch observeren* (3de druk). Groningen: Martinus Nijhoff

Blok 2.7 Methoden en technieken: Verklaren en voorspellen

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicum- coördinator	Drs C. Badal/S. Gangaram Panday
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	
Contactpersoon	Drs. C. Badal

Doelstellingen

Het blok Verklaren en Voorspellen is een voortzetting van het blok 1.3 "Nieuwsgierige Mens" uit het eerste jaar. Aan de orde komen geavanceerde methoden en technieken van data-analyse die veelvuldig worden toegepast in sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Van de studenten wordt verwacht dat zij aan het einde van het blok zelfstandig een onderzoek kunnen uitvoeren, waarbij de geleerde methoden en technieken in de praktijk worden gebracht.

Inhoud van het blok

Een belangrijk onderdeel - zo niet het belangrijkste - van het verrichten van psychologisch onderzoek is het beschrijven, verklaren en voorspellen van menselijk gedrag en van fenomenen in de wereld om ons heen. Om de complexe patronen die hier achter schuil gaan in kaart te kunnen brengen, hebben we een hulpmiddel nodig. Het hulpmiddel dat door de meerderheid van de psychologen wordt gebruikt, is het gebruik maken van "getallen". We proberen gedrag te meten en dit om te zetten in getallen, die het gedrag representeren. Door vervolgens de getallen met het juiste arsenaal aan statistische technieken te bewerken, worden de achterliggende complexe patronen ontdekt.

In dit blok leert de student het analyseren van complexere gegevens dan in het eerste jaar. Er wordt relatief veel aandacht besteed aan het zelfstandig uitvoeren van de geleerde statistische technieken op de computer. Hierbij ligt de nadruk op het interpreteren van de output en het trekken van de juiste conclusies. Aan de hand van een artikelopdrachten zal worden geleerd hoe de verkregen resultaten moeten worden gerapporteerd en geëvalueerd.

Onderwerpen die aan bod zullen komen, zijn: 1-factor-ANOVA, 2-factor-ANOVA, Repeated-measures-ANOVA, Multiple regressieanalyse, GLM met één of meerdere afhankelijke variabelen, GLM met een within-subject factor en tenslotte non-parametrische toetsen.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Gebruikte literatuur:

- Ellis, J. L. (2006). Statistiek voor de Psychologie: deel 3. Uitgeverij Boom, Amsterdam. ISBN 978-90-8506-376-6
- Ellis, J. L. (2006). Statistiek voor de Psychologie: deel 4. Uitgeverij Boom, Amsterdam. ISBN 978-90-8506-377-3
- Brace, N., Kemp, R., & Snelgar, R. (2003). SPSS for Psychologists: A Guide to Data Analysis using SPSS for Windows (version 12 and 13) (3rd edition). Houndmills, UK: Palgrave Publishers. ISBN 1-4039-8787-4

Aanbevolen:

- De Vocht, A. (2008). Basishandboek SPSS 16 voor Windows. Bijleveld Press: Utrecht. ISBN 978-90-5548-179-8.

Inhoud van het practicum Opzet empirisch onderzoek 2

Studiebelasting: 2 ECTS

Studenten zullen -in tweetallen- gedurende het blok een drietal artikelopdrachten maken. Hiervoor dienen de studenten een wetenschappelijk artikel te lezen en met soortgelijke data als in het artikel de statistische analyse te reproduceren in SPSS. De resultaten worden verwerkt in een elementair rapport. Op deze manier leren de studenten om de in het blok behandelde statistische en methodologische onderwerpen toe te passen op bestaande onderzoeken.

Toetsvorm: nog niet bekend

Blok 2.8 Klinische Psychologie: Angst en Stress

Studiebelasting	5 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. J. Martins
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Nog niet bekend
Contactpersoon	DrsJ. Martins, Gebouw 6, kamer B10, tel. 465558 (tst. 2222)

Doelstellingen

Doel van dit blok is de studenten nader kennis te laten maken met de thematiek die centraal staat bij de afstudeerrichting/master Klinische psychologie. Daartoe is gekozen voor het klinische thema 'angst' en het gezondheidspsychologische thema 'stress'. Het is de bedoeling dat de studenten recente wetenschappelijke inzichten verwerven met betrekking tot de verschijningsvormen, theoretische verklaringsmodellen en behandelmethoden van angststoornissen. Daarnaast verwerven studenten kennis over biologische en psychologische processen die betrokken zijn bij stress en de ervaring ervan.

Inhoud van het blok

Angststoornissen behoren tot de meest voorkomende psychiatrische stoornissen en kennen vele verschijningsvormen: zo zijn er de specifieke fobie, sociale fobie, paniekstoornis, agorafobie, gegeneraliseerde angststoornis, obsessief-compulsieve stoornis en de posttraumatische stress stoornis. De studenten zullen de verschillende angststoornissen van elkaar moeten kunnen onderscheiden. Daarnaast is het de bedoeling dat studenten het ontstaan van deze stoornissen kunnen verklaren: daartoe dienen ze niet alleen te beschikken over grondige kennis van algemene conditioneringprincipes, maar ook oog te hebben voor meer specifieke processen die bij iedere stoornis apart een rol spelen.

Stress is een belangrijk thema binnen de gezondheidspsychologie. In dit blok zal vooral worden stilgestaan bij de relatie tussen stress enerzijds en lichamelijke en geestelijke gezondheidsproblemen anderzijds. Denk daarbij aan hart- en vaatziekten, kanker, en maagzweren, maar ook aan depressie en angststoornissen zoals de paniek- en de posttraumatische stress stoornis.

Studenten maken in dit blok kennis met persoonlijkheidsdiagnostiek. In dit blok oefenen de studenten met de Eysenck Personality Profiler (EPP). Verwacht wordt dat studenten zelf de EPP invullen, scoren, en hun profiel in verband brengen met normgegevens en een persoonsbeschrijving door een naaste. Tot slot dienen studenten hier op correcte wijze verslag van te leggen, waarbij er ook aandacht is voor zelfreflectie.

Basisboeken (onder voorbehoud)

Sarafino, E. P. (1998). *Health Psychology: biopsychosocial interactions* (3rd ed.). New York: Wiley.

Emmelkamp, P., Bouman, T., & Scholing, A. (1995). *Angst, fobieën en dwang: diagnostiek en behandeling* (2e ed.). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Rachman, S. (2004). *Anxiety* (2nd ed.). East Sussex: Psychology Press Ltd.

Inhoud van het practicum Gespreksvoering II

Studiebelasting: 2 ECTS

De titel van het practicum is 'Gespreksvoering II'. Het algemene doel van dit practicum is het vergroten van professionele vaardigheid in het voeren van hulpverleningsgesprekken. Gevorderde gesprekstechnieken, de zogenaamde nuancerende vaardigheden, zullen worden geoefend in een counselinggesprek rond stressgerelateerde problematiek.

Literatuur: Basisboek practicum (dit boek wordt reeds gebruikt in Bachelor 1)

Lang, G. & Van der Molen, H.T. (2003). *Psychologische Gespreksvoering. Een basis voor hulpverlening*. Soest: Nelissen

Niet-blokgebonden practicum Informatie- en Schrijfvaardigheden II

Studiebelasting	3 ECTS
Practicumcoördinator	Drs. Suzanne Pelgrim (suzanne.pelgrim@uvs.edu)
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Basisboeken en artikelen beschikbaar via Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Literatuurverslag
Contactpersoon	Drs. Suzanne Pelgrim (suzanne.pelgrim@uvs.edu), Gebouw 6, kamer B10, tel: 465558 (tst. 222)

Doelstellingen

In het niet-blokgebonden onderwijs Schrijfvaardigheid II staat het schrijven van een wetenschappelijk betogend review-artikel centraal. Studenten zullen geavanceerde zoektechnieken leren om aan informatie te komen. Daarbij wordt de nadruk gelegd op het kritisch verwerken van deze literatuur in een verslag in artikelvorm.

Inhoud van het onderwijs

Studenten zullen een aantal practicumbijeenkomsten volgen, terwijl zij werken aan hun artikel (in de Nederlandse taal) over een eigen onderwerp binnen de psychologie. Het onderwijs begint met een practicum waarin wordt ingegaan op specifieke zoektechnieken om relevante literatuur te ontsluiten. Thema's die in het tweede studiejaar centraal staan zijn: de inhoud en structuur van de verschillende onderdelen van een artikel; het formuleren van een centrale vraag met een stelling; het vormen van goed onderbouwde argumenten; schrijven in een wetenschappelijke stijl; vormvoorschriften volgens de American Psychological Association (APA); en concreet en bondig schrijven.

Ingangseis

Ingangseis is dat Schrijfvaardigheid I is behaald.

Basisboeken

Handleiding Schrijfvaardigheid II
APA Publication Manual, 5th edition (aanwezig in bibliotheek)

Gebruikte literatuur (dit boek is reeds in Bachelor 1 gebruikt)

Ackermann, M., Osseweijer, E., Schmidt, H.G. & Molen, H.T. van der. *Zelf leren schrijven*, Amsterdam: Boom.

Studieloopbaanbegeleiding	
Studiebelasting (totaal)	4 ECTS
Blok- coördinator	Drs. M. Hoost
Studiefase	B1 en B2 fase
Literatuur	Handleiding Studieloopbaanbegeleiding
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Groepsbijeenkomsten, Zelfreflectieverslag en individueel gesprek
Contactpersoon	Drs M. Hoost mwwhoost@yahoo.com

Doelstellingen

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) is een onderdeel waarbij de ontwikkeling van de individuele student centraal staat. De student wordt gestimuleerd om te reflecteren op de eigen ontwikkeling als toekomstige beroepsprofessional en zelf de verantwoordelijkheid te nemen.

SLB heeft als doel bij te dragen aan :

- Vergroten van het zelfsturend- en reflectievermogen
- Bevorderen van een optimale studie-verloop

Inhoud van het onderdeel

In het onderdeel Studieloopbaanbegeleiding staan in alle 3 leerjaren de volgende onderwerpen centraal:

- ☐ Het maken van een verantwoorde studie-en beroepskeuzes
- ☐ Het zelfstandig vorm geven van de eigen ontwikkeling
- ☐ Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen studie-voortgang

In het eerste studie-jaar zullen 3 groepsbijeenkomsten plaatsvinden en een individueel gesprek. In het 2e jaar 2 groepsbijeenkomsten en 1 individueel gesprek. In het 3e jaar 1 groepsbijeenkomst en 1 individueel gesprek. Tijdens de bijeenkomsten wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten en werkvormen zoals testen, opdrachten, presentaties en reflectie-verslagen die opgenomen worden in een persoonlijk dossier.

Toetsvorm

Voor SLO kun je 4 ECTS behalen. In het 1^e jaar 1, 2^e jaar 1 en derde jaar 2. Voor een voldoende kwalificatie moet je aan de volgende vereisten voldoen:

- Verplicht aanwezig zijn bij alle activiteiten: groepsbijeenkomsten en de individuele gesprekken.
- Alle opdrachten die in het programma zijn opgenomen, hebben gemaakt.
- Reflectie-verslagen van de individuele gesprekken opnemen in je persoonlijk dossier.
- Een verzorgd persoonlijk dossier hebben en kunnen verantwoorden.

Hoofdstuk 4 Bachelor 3

De eerste drie blokken zullen studenten zich gaan verdiepen in drie richtingen van de psychologie. In dit jaar mag je de richting (major of afstudeerrichting) kiezen waarin je je in wil bekwamen.

1. Klinische Psychologie
2. Kind en Jeugd Psychologie
3. Arbeid en Organisatie Psychologie

Testtheorie en uiteraard thesis zijn verplichte onderdelen voor alle studenten

Na de eerste 3 blokken in bachelor 3 zullen studenten keuzevakken mogen volgen. Studenten mogen in deze periode ook vakken volgen van andere opleidingen. Bachelor 3 wordt afgesloten met het schrijven van een Bachelorthesis.

Tabel 2: Het Bachelor-3 programma Psychologie	
Onderdeel	ECTS
Blok 3. Testtheorie	6 ECTS
Practicum het ontwikkelen van vragenlijsten	2
Blok 3.K.1 Depressie en psychose	6 ECTS
Practicum Psychodiagnostiek	2
Blok 3.K. 2 Eten, seks en andere behoeften	6 ECTS
Practicum partner relatietherapie en seksualiteit	2
Blok 3.K3 Stoornissen in persoonlijkheid en identiteit	6 ECTS
Practicum Anamnese	2
Blok 3. K&J1 Opvoeden en Opvoeden als professie	6 ECTS
Practicum Psychodagnostiek	2
Blok 3. &J2 Learning Disabilities	6 ECTS
Practicum Diagnostiek van Leerproblemen	2
Blok 3 K&J. 3 Psychopathologie vh jonge kind	6
Practicum Psycho diagnostiek	2 ECTS
Blok 3.A&O.1 Person Perception	6 ECTS
Practicum Diagnostiek	2
Blok 3.A&O.2 Organisatiepsychologie	6.ECTS
Practicum Organisatie advies I	2
Blok 3.A&O.3 Occupational Health and Safety	6.ECTS

Practicum Organisatie advies II	2
Professionele Vaardigheden en Loopbaanbegeleiding	2 ECTS
Keuze vakken	14 ECTS
Thesis	12 ECTS
Totaal	60 ECTS

Blok 3 Testtheorie en Psychometrie

Studiebelasting	6 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	S. Gangaram Panday
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Basisboek beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	40 gesloten vragen
Contactpersoon	S. Gangaram Panday

Doelstellingen

In het blok "Testtheorie en Psychometrie" staat het meten van verschillen tussen mensen centraal. Aan de orde komen verschillende soorten meetmodellen voor vragenlijstdata, eigenschappen van meetinstrumenten en de analyse van testgegevens. Aan het einde van het blok zijn de studenten in staat een valide en betrouwbare vragenlijst te construeren. Bovendien zijn de studenten aan het einde van het blok in staat om met behulp van SPSS alle bijbehorende analyses zelfstandig uit te voeren.

Inhoud van het blok

Het meten van eigenschappen en vaardigheden speelt een steeds grotere rol in ons dagelijks leven. Om deze eigenschappen en vaardigheden te kunnen vastleggen worden vaak toetsen en vragenlijsten gebruikt. Bijvoorbeeld, jaarlijks maken meer dan 100.000 basisschoolleerlingen de Cito-toets op basis waarvan een advies voor het voortgezet onderwijs wordt gegeven. In de kinderpsychiatrie wordt mede door middel van vragenlijsten ADHD vastgesteld. In het bedrijfsleven wordt, onder andere, met behulp van prestatie-motivatietests personeel geselecteerd. In de psychologie willen we weten hoe psychologische variabelen aan elkaar gerelateerd zijn en hoe we mensen kunnen ordenen op basis van die variabelen. Echter, voordat we deze vragen kunnen beantwoorden moeten we hard maken dat we de betreffende eigenschappen op betrouwbare wijze hebben gemeten en dat onze toetsen en vragenlijsten ook daadwerkelijk de bedoelde eigenschap of vaardigheid meten.

In dit blok leer je hoe je van een vragenlijst of toets de betrouwbaarheid en validiteit kunt onderzoeken. Onderwerpen die aan bod zullen komen, zijn: historische ontwikkeling van het testgebruik, definitie van een test, classificering van tests, afneming en verwerking van tests, klassieke testtheorie, betrouwbaarheid, validiteit, Cronbach's alpha, factoranalyse, item response theorie en beslissend testgebruik.

Basisboek

Drenth, P. J. D. & Sijtsma, K. (2006). Testtheorie. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Practicum: Vragenlijsten construeren en analyseren.

Studiebelasting: 2 ECTS

Inhoud

Aan de hand van een practicum leer je hoe je testtheorie en psychometrie in de praktijk moet toepassen. Het practicum bestaat uit twee gedeelten, die hieronder toegelicht worden:

1. Elke week is er een SPSS-bijeenkomst waar de studenten de analyse-technieken leren toepassen op onderzoeksdata. Verder komt het interpreteren van onderzoeksresultaten aan de hand van SPSS-output uitgebreid aan bod. 1. Na de 4 bijeenkomsten vindt er een SPSS toets plaats. Deze toets wordt achter de computer gemaakt en is bedoeld om de beheersing van de SPSS vaardigheden te testen.

2. Aan de hand van vier assignments werkt elke student met een studiegenoot aan vier praktijkopdrachten waarbij een bestaand onderzoeksartikel moet worden gerepliceerd met "eigen" data die men van de docent krijgt en waarover een onderzoeksverslag moet worden geschreven, dat voldoet aan de APA-normen.

3.K.1 Depressie en Psychose

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. J. Martins judith.martins@uvs.edu
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Bloktoets, blokopdrachten en verslag diagnostiek
Contactpersoon	Drs.J. Martins

Doelstellingen

Verondersteld wordt dat de student kennis heeft van de basale begrippen bij de ziektebeelden depressie, bipolaire stoornis en schizofrenie. Ook de classificatie van deze drie ziektebeelden volgens de DSM-IV-TR wordt bekend verondersteld. De specifieke doelstellingen van dit blok zijn de theoretische achtergronden, de klinische presentatie, de behandeling en de differentiële diagnostiek van deze ziektebeelden bij volwassenen. Tevens zal aandacht worden besteedt aan de kinder- en jeugdproblematiek in dit kader. Na het blok, dat getoetst wordt door middel van een toets en blokopdrachten, is de student goed ingevoerd in de laatste stand van zaken op het gebied van depressie en psychose. Daarnaast is hij zelfstandig in staat de relevante literatuur te bestuderen.

Inhoud van het blok

In de colleges worden de ziektebeelden primair vanuit het klinisch perspectief behandeld en geïllustreerd met beeldmateriaal (onder voorbehoud). Zowel de epidemiologie en etiologie wordt besproken en op de psychofarmacologie en de psychologische behandeling, vooral cognitieve gedragstherapie, en hun theoretische achtergrond wordt uitgebreid ingegaan. Daarnaast komt de nadruk te liggen op moderne modellen, zoals de hypothalamus-hypofysebijnierschors as bij depressie, de rol van de frontale hersenen en de informatieverwerking bij schizofrenie. Eveneens worden modellen met betrekking tot de etiologie van wanen en hallucinaties besproken. Ook genetische aspecten en de genetische epidemiologie en omgevingsinvloeden komen aan de orde. Binnen het blok zal ruim aandacht zijn voor de neuroanatomie, de neurobiologie, en psychologische processen, zoals informatieverwerking, geheugen, emoties en sociale interactie.

Blokopdracht diagnostiek van complexe stoornissen

Binnen het blok wordt ruimte gereserveerd voor de diagnostiek en behandeling van complexe psychologische problematiek. Dit onderdeel wordt geëxamineerd door middel van drie blokopdrachten. Deze opdrachten bestaan uit het maken van psychodiagnostische verslagen en een behandelplan voor verschillende casussen.

Basisboeken

- Goodwin, F.K., Jamison, K.R. (2007). *Manic-Depressive Illness: Bipolar Disorders and Recurrent Depression*, 2nd Edition. Oxford, Oxford University Press.

- Gotlib, I.H., Hammen, C.L. (2002). *Handbook of depression*. New York: Guilford Press.
- Hirsch, H.R., Weinberger, D.R. (2003). *Schizophrenia*. Oxford: Blackwell Science
- Hovens, J.E., Loonen, A.J.M., & Timmerman, L. (red.). (2004). *Handboek Neurobiologische Psychiatrie*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Hovens, J.E., & Van Megen, H.J.G.M. (red.). (2006). *Handboek Psychologische Psychiatrie*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Hovens, J.E. (2008). *Handboek Functionele Psychiatrie*. Utrecht: De Tijdstroom
- Moleman, P., Birkenhäger, T.K., & Broek, W.W. van den (2009). *Praktische psychofarmacologie*. Vijfde herziene druk. Maarn: Prelum Uitgevers.

Practicum Psychodiagnostiek

Studiebelasting: 2 ECTS

Inhoud

Het practicum Psychodiagnostiek geeft een inleiding in de psychodiagnostiek. Het practicum is vooral gericht op het verkrijgen van basiskennis, -inzicht en -vaardigheid op het gebied van onderzoeksmiddelen en van de diagnostische werkwijze. De werkwijze van de diagnosticus zal in dit practicum worden behandeld aan de hand van een model, de diagnostische cyclus van De Bruyn, Pameijer, Ruijsenaars en Van Aarle (1995). Met behulp van verschillende voorgeschreven cliëntrollen zal deze werkwijze concreet worden gemaakt en door jullie worden geoefend. Dit practicum is verplicht voor alle 3^e jaars studenten.

Toetsvorm:

Aan te schaffen basisboek practicum

Luteijn, F., Barelds, D.P.H., Arrindel, W.A., Deelman, B.G., Kamphuis, J.H. & Vertommen, H. (2008). *Psychologische diagnostiek in de gezondheidszorg*. Den Haag: Lemma

Blok 3.K.2. Eten, seks en andere behoeften

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. G. Leckie; Glenn.leckie@uvs.edu
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Bloktoets, blokopdrachten en verslag diagnostiek
Contactpersoon	Dr. G. Leckie tel 465558 tst 222

Doelstellingen

Doel van dit blok is kennis verwerven over recente wetenschappelijke inzichten met betrekking tot de verschijningsvormen, theoretische verklaringsmodellen en behandelmethoden van eetstoornissen, slaapstoornissen en seksuele stoornissen bij zowel volwassenen als kinderen en jeugdigen.

Inhoud van het blok

In dit blok staan drie groepen psychische stoornissen centraal die te maken hebben met de basisbehoeften van de mens: eten, slapen en seks. Eetstoornissen zijn de afgelopen decennia steeds meer voor het voetlicht gekomen. Zowel in de wetenschap als in de media wordt er relatief veel aandacht aan besteed. Maar wat is er nu eigenlijk precies over bekend?

Aan slaapstoornissen wordt in het psychologisch wetenschappelijk onderzoek juist relatief weinig aandacht besteed. In de praktijk is het echter één van de meest voorkomende stoornissen, die ook vaak als comorbide stoornis optreedt. Voor een klinisch psycholoog daarom van belang om hier kennis over te hebben.

Seksuele stoornissen zijn veelal een taboe voor de cliënt, maar zijn vaak ook voor de psycholoog niet het makkelijkste onderwerp om over te beginnen. Des te belangrijker dus om er in de opleiding aandacht aan te besteden. Welke seksuele disfuncties kunnen we tegenkomen bij mannen en vrouwen, wat is er bekend over de achterliggende mechanismen, en hoe kunnen deze stoornissen het best behandeld worden? In dit blok komen van alle hierboven genoemde stoornissen de verschijningsvormen en theoretische verklaringsmodellen aan bod. Tevens wordt er aandacht besteed aan de verschillende behandelingsmethoden en de effectiviteit hiervan. Hoewel het zwaartepunt ligt bij dergelijke psychopathologie in volwassenen, wordt deze problematiek in kinderen en jeugdigen ook behandeld in dit blok.

Blokopdracht dynamische diagnostiek

In het blok zal ook aandacht besteed worden aan psychodynamische psychodiagnostiek. In dit blok staan enkele projectieve tests centraal, namelijk de Defense Style Questionnaire, de Rorschachtest en de Thematische Apperceptie test. Er wordt niet alleen uitgebreid ingegaan op de inhoud van deze tests, maar ook op de betrouwbaarheid, validiteit, scoring en klinische relevantie van deze tests.

Basisboeken

- Vandereycken, W., & Noordenbos, G. (2002). *Handboek eetstoornissen*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Jansen, A. & Meyboom, A. (1998). *Behandelingsstrategieën bij bulimia nervosa*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Gijs, L., Gianotten, W., Vanwesenbeeck, I., & Weijenborg, P. (2004). *Seksuologie*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Carney, P. R., Berry, R. B., & Geyer, J. D. (2005). *Clinical sleep disorders*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.
- Groth-Marnat, G. (1999). *Handbook of Psychological Assessment*, third edition. New York: Wiley & Sons, Inc.

Inhoud van het practicum Partner-relatietherapie en seksualiteit

Studiebelasting: 2 ECTS

Het eerste deel van deze training richt zich op de taxatie van relatieproblematiek en op technieken om paren met relationele problemen te motiveren voor een behandeling. Ook zal de student oefenen met het toepassen van enkele systeemtherapeutische technieken die tot doel hebben de communicatie tussen de partners te verbeteren. Het tweede deel van de training richt zich op het adequaat kunnen omgaan met seksuele problematiek in professionele relaties. De training stelt zich ten doel dat de student enige vaardigheid ontwikkelt in het bespreekbaar maken van de seksuele beleving en seksuele problematiek. Om dit te bewerkstelligen zal de student worden aangespoord om over zijn eigen seksualiteit na te denken en zijn opvattingen daarover te bespreken met medestudenten. Tot slot zal worden stilgestaan bij de seksuele anamnese, waarbij er expliciet aandacht is voor de betekenis van de klachten, zowel voor degene die de klacht uit als voor de partner.

Toetsvorm: Verslag van een taxatiegesprek of van een seksuele anamnese

Blok 3.K.3. Stoornissen in persoonlijkheid en identiteit

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. R. Siekmann reinder.siekmann@uvs.edu
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Bloktoets, blokopdrachten en verslag diagnostiek
Contactpersoon	Drs R. Siekman tst 465558 tst 222

Doelstellingen

Doel is kennis en inzicht te vergroten over de klinische presentatie, de differentiële diagnostiek en de behandeling van persoonlijkheidsstoornissen en identiteitsstoornissen. Tevens moet de student kennis hebben van de theoretische achtergronden van deze ziektebeelden. In dit blok zal ook aandacht worden besteed aan dissociatieve stoornissen en impulscontrole stoornissen.

Inhoud van het blok

In dit blok staan persoonlijkheidsstoornissen en identiteitsstoornissen centraal. Er zal eerst gekeken worden naar het onderscheid tussen normale persoonlijkheidstrekken en persoonlijkheidsstoornissen. Persoonlijkheidsstoornissen vormen een aparte as binnen de DSM-IV en kunnen worden onderverdeeld in drie clusters. Cluster A bestaat uit de paranoïde, schizoïde en schizotypische persoonlijkheidsstoornis. Cluster B omvat de antisociale, de borderline, de theatrale en narcistische persoonlijkheidsstoornis. Tot cluster C worden de ontwijkende of vermijdende, de afhankelijke, de obsessief-compulsieve of dwangmatige persoonlijkheidsstoornis gerekend. In dit blok zal dieper worden ingegaan op het klinisch beeld, de diagnostiek en de behandeling van bovengenoemde stoornissen. Daarnaast zal in dit blok ook aandacht worden besteed aan de rol die identiteit speelt bij persoonlijkheidsstoornissen. Tevens zal de dissociatieve identiteitsstoornis aan bod komen. In het verlengde hiervan zullen ook andere dissociatieve stoornissen worden behandeld evenals impulscontrole stoornissen.

Basisboeken (onder voorbehoud)

- Emmelkamp, P.M.G. & Kamphuis, J. H. (2007). *Personality disorders*. Hove and New York: Psychology Press.
- Genderen, van H., & Arntz, A. (2005). *Schemagerichte cognitieve therapie bij borderlinepersoonlijkheidsstoornis*. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
- Young, J.E. & Pijnaker, H. (1999). *Cognitieve therapie bij persoonlijkheidsstoornissen*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Inhoud van het practicum Anamnese

Studiebelasting: 2 ECTS

In dit practicum leren de studenten dat het anamnestic interview een belangrijk instrument is om een DSM-IV diagnose te stellen. Ze leren hierbij om symptomen van psychopathologie te herkennen en om op basis daarvan een adequate DSM-IV diagnose te stellen. Tevens leren ze om differentiaaldiagnostisch te denken. Tenslotte oefenen de studenten in rollenspelen met het zelf uitvoeren van (delen van) een anamnestic interview. Hierbij is het interview opgesplitst in de klachtenanamnese, de psychiatrische anamnese, de biografische anamnese en de sociale anamnese.

Toetsvorm: Anamnesegeprek en anamneseverslag

Blok 3.K&J 1 Opvoeden en Opvoeden als Professie

Studiebelasting	6 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. Manon Sanches (manon.sanches@uvs.edu)
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Open en gesloten vragen
Contactpersoon	Dr. Manon Sanches tst 465558 tst 2218

Doelstellingen

- Kennis van pedagogiek en orthopedagogiek, stromingen, definities en ontwikkelingen
- Nadere kennis en inzicht van opvoedingsstijlen en de invloeden daarvan op de ontwikkeling van een kind
- Kennis en inzicht van opvoeding en verstoorde opvoeding
- Kennis en toepassen van interventiemodellen van de psycholoog Kind en Jeugd of Orthopedagoog

In dit blok wordt gekeken naar de wetenschap van het opvoeden en vooral in de opvoed situaties die verstoord zijn. Wat is de rol van opvoedstijlen en wat zijn de gevolgen daarvan. Wat zijn de interventiemodellen die toegepast kunnen worden door een professional als psycholoog K&J en/of orthopedagoog?

Inhoud van het practicum Psychodiagnostiek

Studiebelasting: 2 ECTS

Het practicum Psychodiagnostiek is voor alle afstudeerrichtingen verplicht. Het geeft een inleiding in de psychodiagnostiek. Het practicum is vooral gericht op het verkrijgen van basiskennis, -inzicht en -vaardigheid op het gebied van onderzoeksmiddelen en van de diagnostische werkwijze. De werkwijze van de diagnosticus zal in dit practicum worden behandeld aan de hand van een model, de diagnostische cyclus van De Bruyn, Pameijer, Ruijsenaars en Van Aarle (1995). Met behulp van verschillende voorgeschreven cliëntrollen zal deze werkwijze concreet worden gemaakt en worden geoefend.

Toetsvorm: zelfreflectieverslag + 3 open boekvragen

Aan te schaffen basisboek practicum:

Luteijn, F., Barelds, D.P.H., Arrindel, W.A., Deelman, B.G., Kamphuis, J.H. &, Vertommen, H. (2008). Psychologische diagnostiek in de gezondheidszorg. Den Haag: Lemma

Blok 3.K&J 2. Psychopathologie in de vroege ontwikkeling

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. S. Pelgrim
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Open en gesloten vragen
Contactpersoon	Drs. S. Pelgrim, gebouw 6, kamer B Mailadres: suzanne.pelgrim@uvs.edu

Doelstellingen:

Doel van dit blok is kennis verwerven over recente wetenschappelijke inzichten met betrekking tot de verschijningsvormen, theoretische verklaringsmodellen en behandelmethoden van de zogenaamde “neurodevelopmental” stoornissen oftewel ontwikkelingsstoornissen bij kinderen en jeugdigen. Hierbij wordt met name gekeken naar de Autisme Spectrum Stoornis, ADHD en de intellectuele ontwikkelingsstoornis.

Inhoud van het blok

In dit blok wordt aandacht besteed aan het onderdeel ontwikkelingsstoornissen van de DSM-V aangevuld met de DC 0-5. Met name de Autisme Spectrum Stoornis (ASS) en ADHD en de verstandelijke beperking komen aan bod. Behalve de diagnostiek van deze ontwikkelingsstoornissen, verklaringen, comorbiditeit en behandelingen wordt ook expliciet gekeken naar de Surinaamse situatie en culturele aspecten van deze stoornissen; komen ze in ieder land even vaak voor en hoe kun je rekening houden met culturele aspecten, ziet autisme er bijvoorbeeld in ieder land hetzelfde uit? Welke instanties in Suriname houden zich bezig met ontwikkelingsstoornissen en wat zijn de mogelijkheden wat behandeling betreft hier.

Inhoud van het practicum: Anamnese

Studiebelasting: 2 ECTS

In het practicum anamnese leren studenten een anamnese gesprek met ouders af te nemen over hun kind.

Toetsvorm (onder voorbehoud): gesprek en verslag.

Blok 3K&J.3 Learning Dissabilities

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. H. Wongsosemito
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Open en gesloten vragen
Contactpersoon	Drs. H. Wongsosemito, gebouw 6, kamer B11 Mailadres: haidy.wongsosemito@uvs.edu

Doelstellingen:

Als de student klaar is met dit blok heeft die kennis over en inzicht in:

- De vaardigheden en processen die een rol spelen bij het leren lezen en rekenen door jonge kinderen
- De verklaringsmodellen, het meten en behandel mogelijkheden van Dyslexie (leesstoornis) en Dyscalculie (rekenstoornis)

Inhoud van het blok

Hoe leren jonge kinderen lezen en rekenen? Welke cognitieve processen zijn hierbij betrokken? Welke condities helpen het jonge kind om te leren lezen? Wat maakt dat een methode effectief is? Al deze vragen komen aan de orde in dit blok. Daarnaast zal uitgebreid aandacht zal worden gegeven aan twee leerstoornissen op het gebied van lezen (dyslexie) en rekenen (dyscalculie). Ook in Suriname lopen kinderen tegen lees- en rekenproblemen aan. Wanneer kun je spreken van dyslexie of dyscalculie? Welke factoren kunnen hierbij betrokken zijn? Welke behandel mogelijkheden blijken effectief te zijn? De literatuur wordt in samenhang met het practicumdeel betrokken op de Surinaamse situatie.

Inhoud van het practicum: Diagnostiek van leerproblemen

Studiebelasting: 2 ECTS

In dit practicum maak je kennis met de diagnostische instrumenten, werkwijze, mogelijkheden en beperkingen in de Surinaamse situatie door bij instellingen die kinderen diagnosticeren met leerproblemen.

Oefenen met vaardigheden in de Psychodiagnostiek (VIP) door middel van een casus.

Oefenen met diagnostische tests.

Blok 3.A&O 1. Person perception

Studiebelasting	6 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	drs. Tom Hendriks (tom.hendriks@uvs.edu)
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar via artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	open vragen bloktoets
Contactpersoon	drs. T. Hendriks, gebouw 6, kamer 10 tel 465558 tst 222

Doelstellingen

Dit blok is een verdieping binnen de Arbeids- en Organisationspsychologie. Doel van dit blok is kennis te verwerven van psychologische theorieën over hoe mensen elkaar en zichzelf waarnemen. Daarnaast bestuderen we een aantal toepassingen van deze theorieën. De theorieën zijn veelal afkomstig uit de sociale psychologie en hebben directe relevantie voor veel processen in arbeidsorganisaties.

Inhoud van het blok

Een belangrijk deel binnen Arbeids- en Organisatie psychologie in het algemeen is het evalueren van mensen en op basis hiervan beslissingen nemen. Beoordeling, selectie, ontwikkeling en interpersoonlijke interactie zijn de belangrijkste processen in organisaties. Dynamiek van de fundamentele sociale psychologie vormt de basis voor deze processen. Hoewel psychologen methoden ontwikkelen om menselijke fouten in interpersoonlijke oordeel te elimineren. De cursus Person Perception probeert gaat diep in op de processen die de perceptie van anderen en zelfperceptie beïnvloeden door zich te richten op de fundamentele theorie en het onderzoek van de persoon perceptie en sociale cognitie.

Aan het einde van het blok kan de student o.a.

- aangeven welke de belangrijkste theorieën en modellen zijn uit de sociale psychologie met betrekking tot de standkoming van de perceptie van anderen
- aanduiden wat er verstaan wordt onder een aantal effecten en processen die vooringenomenheid (bias) bij de perceptie van het zelf en anderen veroorzaken, aanduiden hoe groepen zich vormen en welke effecten dit heeft op de perceptie op het zelf en anderen, kan verklaren hoe processen als discriminatie, racisme en seksisme tot standkoming, in stand worden gehouden, gemeten kunnen worden en afgebroken kunnen worden.
- aangeven welke de belangrijkste theorieën en modellen zijn uit de sociale psychologie met betrekking tot de standkoming van de perceptie van het zelf
- aangeven wat de uitkomst was van een aantal toonaangevende experimenten en onderzoeken binnen de persoonsperceptie
- aangeven wat de transculturele verschillen zijn in de zelfperceptie en perceptie van anderen
- aangeven welke biasmechanismen een rol spelen bij cross-cultureel onderzoek
- aangeven wat de rol en het effect van sociale media is op de zelfperceptie en de perceptie van anderen

Literatuur is beschikbaar op Moodle

Inhoud van het practicum Psychodiagnostiek**Studiebelasting: 2 ECTS**

Het practicum Psychodiagnostiek is voor alle afstudeerrichtingen verplicht. Het geeft een inleiding in de psychodiagnostiek. Het practicum is vooral gericht op het verkrijgen van basiskennis, -inzicht en -vaardigheid op het gebied van onderzoeksmiddelen en van de diagnostische werkwijze. De werkwijze van de diagnosticus zal in dit practicum worden behandeld aan de hand van een model, de diagnostische cyclus van De Bruyn, Pameijer, Ruijsenaars en Van Aarle (1995). Met behulp van verschillende voorgeschreven cliëntrollen zal deze werkwijze concreet worden gemaakt en worden geoefend.

Toetsvorm: zelfreflectieverslag + 3 open boekvragen

Aan te schaffen basisboek practicum:

Luteijn, F., Barelds, D.P.H., Arrindell, W.A., Deelman, B.G., Kamphuis, J.H. & Vertommen, H. (2008). Psychologische diagnostiek in de gezondheidszorg. Den Haag: Lemma.

Blok 3.A&O 2 Organisatie psychologie

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Dr. Zuurbier pam.zuurbier@uvs.edu
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & racticumbijeenkomsten
Toetsvorm	Bloktoets, blokopdrachten en verslag diagnostiek
Contactpersoon	Dr.Zuurbier

Doelstellingen

De algemene doelstelling is het verwerven van kennis en inzicht in de voornaamste psychologische basisconcepten en –theorieën over de structuur, strategie, cultuur, dynamiek, verandering en diagnose van arbeidsorganisaties in relatie tot hun omgeving.

Inhoud van het blok

Sinds het begin van de 20ste eeuw zijn psychologen met een kritische blik ‘het organiseren van werk’ gaan bestuderen. Wat is eigenlijk een organisatie? Werknemer Jan vindt dat zijn organisatie op een *gevangenis* lijkt, werknemer Piet vindt zijn bedrijf net een *politieke partij*. Deze verschillen in perceptie hebben met diverse ‘harde’ en ‘zachte’ factoren te maken. Denk maar aan (in volgorde van hard naar zacht) de hiërarchische relaties of formele machtsverhoudingen tussen medewerkers, de werkvormen, de wijze waarop medewerkers met elkaar communiceren, het geheel van ongeschreven normen en waarden, en informele machtsverhoudingen die er heersen.

Een samenhangende vraag is hoe je een goede diagnose van een organisatie maakt. We zullen aandacht besteden aan kwalitatieve methodes (zoals de casestudy methodiek) en kwantitatieve methodes (zoals vragenlijsten voor het meten van organisatiecultuur). Organisaties zijn geen losstaande entiteiten: ze evolueren onder invloed van economische, technologische en maatschappelijke impulsen. Denk maar aan het fuseren of het afslanken van bedrijven, de invloed van ontwikkelingen binnen de informatietechnologie, etc.

Organisatieverandering, –innovatie en de invloed op de diagnose en adviesverlening zijn eveneens belangrijk thema’s die organisatiepsychologen bestuderen. Tot slot, het bestuderen van organisaties is een interdisciplinaire aangelegenheid: niet alleen psychologen maar ook sociologen, economen, bedrijfsdeskundigen en zelfs antropologen zijn actief op dit terrein. Zo zullen we thema’s bestuderen die nauw aansluiten bij de *organisatiekunde* zoals theorieën over organiseren, organisatievormen en -denkbeelden (denk aan de percepties van Jan en Piet!). Toch richten we ons hoofdzakelijk op datgene wat *de psycholoog* over de arbeids-organisatie vertelt. De toegepaste sociale psychologie en zelfs de psychoanalyse komen aan bod wanneer we communicatiepatronen, macht, informele en irrationele processen, waarden en weerstand voor verandering bestuderen.

Aan te schaffen basisboek

Inhoud van het practicum Organisatieadvies I

Studiebelasting: 2 ECTS

Het doel van dit practicum is een eerste kennismaking met de praktijk van de

organisatieadvies. Het blokgebonden practicum 'Organisatieadvies' bestaat uit twee delen en is ook verspreid over 2 blokken. Het sluit aan bij de stof van blok 3.5 over organisatiepsychologie (practicum Deel 1) en de stof van blok 3.6 over Occupational Health and Safety (practicum Deel 2).

Blok 3.A&O.3 Occupational Health and Safety

Studiebelasting	8 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	vacature
Studiefase	Bachelor-3
Literatuur	Literatuur beschikbaar in de Universiteitsbibliotheek; artikelen op Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Bloktoets, blokopdrachten en verslag diagnostiek
Contactpersoon	L. Naarden tel 465558 tst 222

Doelstellingen

Dit blok is een verdieping in de Arbeids- en Organisationspsychologie. Het biedt studenten een psychologisch kader voor het analyseren en (her)ontwerpen van arbeidstaken en de psychosociale werkomgeving, gericht op het bevorderen van de gezondheid en veiligheid van het bedrijf en zijn werknemers.

Inhoud van het blok

In dit blok leer je de basis voor het ontwerpen en organiseren van gezond en veilig werk. Werk is een belangrijke spil in het leven van veel mensen. Voor de meeste mensen geldt: werken maakt gezond. Behalve bron van inkomsten, kan werk regelmaat en uitdagingen bieden, uitzicht op sociaal gewaardeerde posities, zelfontplooiing en leuke collega's. Werk kan echter ook een belangrijke bron van stress en frustratie zijn. De manier waarop het werk en de organisatie zijn vormgegeven spelen hierbij een minstens zo belangrijke rol als de cognities en het gedrag van het individu. Uitgangspunt voor deze cursus is daarom dat je bij het ontwerpen van werk in eerste instantie moet aansluiten bij de capaciteiten en beperkingen van de mens. Verkeerd ontworpen functies en taken kunnen leiden tot fysieke en cognitieve overbelasting, vermoeidheid, fouten, en op de lange termijn tot gezondheidsgevolgen zoals burn-out.

Dit blok biedt inzicht in deze problematiek vanuit verschillende psychologische invalshoeken, zoals de gezondheidspsychologie (bijv. psychosociale voorspellers van gezondheid en welbevinden), cognitieve psychologie (bijv. aandacht en perceptie, en de koppeling tussen perceptie en actie) en de sociale psychologie (bijv. groepsklimaat). Een belangrijke vraag hierbij is wat deze wetenschappelijke inzichten betekenen voor de praktijk. Onderwerpen die aan bod komen zijn bijvoorbeeld functieanalyse en taak(her)ontwerp. Ook is er aandacht voor het ontwerpen van interventies op het werk, gericht op het verbeteren van de veiligheid en gezondheid van werknemers.

Basisboeken

- Campbell Quick, J. & Tetrick, L. E. (2003) *Handbook of Occupational Health psychology*, Washington DC: American Psychological Association
- Schabrack, M.J., Winnubst, J.A.M., Cooper, C.L. (2003). *The Handbook of Work and Health Psychology*. West Sussex: John Wiley and Sons
- Schaufeli, W.B., & Bakker A.B. (2007). *De Psychologie van Arbeid en gezondheid*, Houten/Diemen: Bohn Stafleu van Loghum

Inhoud van het practicum Organisatieadvies II

Studiebelasting: 2 ECTS

Het doel van dit practicum is een eerste kennismaking met de praktijk van de organisatieadvisering. Het blokgebonden practicum `Organisatieadvies` bestaat uit twee delen en is ook verspreid over 2 blokken. Het sluit aan bij de stof van blok 3.5 over organisatiepsychologie (practicum Deel 1) en de stof van blok 3.6 over Occupational Health and Safety (practicum Deel 2).

Toetsvorm: Risico-Inventarisatie Rapport en een zelfreflectieverslag

Blok 3.4 Keuze vak - The Upward Spiral: an introduction to positive psychology

Studiebelasting	7 ECTS
Blok- en practicumcoördinator	Drs. Tom Hendriks (tom.hendriks@uvs.edu)
Studiefase	Bachelor-2
Literatuur	Artikelen beschikbaar via Moodle
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Multichoice en open vragen
Contactpersoon	drs. T. Hendriks, gebouw 6, kamer 10 tel 465558 tst 222

Doelstellingen

Het kent twee belangrijke doelstellingen. Ten eerste biedt dit blok een inleiding in de positieve psychologie. Ten tweede bevat dit blok een practicum waarbinnen de studenten zelf aan de slag gaan met een aantal positieve interventie die bijdragen aan het vergroten van het eigen welzijn.

Inhoud van het blok

De positieve psychologie is de meest recente stroming binnen de psychologie. Het is de wetenschappelijke studie van de menselijke bloei, en een toegepaste aanpak voor optimaal functioneren. Het wordt ook omschreven als de studie van de sterktes en deugden die individuen, gemeenschappen en organisaties in staat stellen om te gedijen. Dit vak biedt een algemene introductie en beschrijft hoe positieve psychologie wordt toegepast in de klinische setting, op de werkvloer en in het onderwijs en scholing.

Aan het eind van de cursus:

- kun je aangeven hoe de positieve psychologie beweging zich heeft ontwikkeld, wat de relevantie ervan is en hoe het mogelijk zal ontwikkelen in Suriname en het Caribisch gebied
- beschik je over basiskennis over de volgende thema's in de positieve psychologie: karaktersterktes en deugden, positieve emoties, geluk, veerkracht, stroom, en onderzoek en toepassingen van alternatieve geneeswijzen
- heb je basiskennis hoe positieve psychologie wordt toegepast in de klinische setting, op de werkvloer en in het onderwijs en scholing

Inhoud van het practicum Positieve Interventies

Studiebelasting: 2 ECTS

Het practicum bestaat uit een aantal opdrachten die worden toegepast binnen de positieve psychologie waarvan onderzoek heeft uitgewezen dat ze bijdragen aan het vergroten van het welbevinden

Toetsvorm: verslag en presentatie.

Studieloopbaanbegeleiding	
Studielast (totaal)	4 ECTS
Blok- coördinator	Drs. M. Hoost
Studiefase	B1 en B2 fase
Literatuur	Handleiding Studieloopbaanbegeleiding
Onderwijsvorm	Onderwijsgroepsbijeenkomsten, colleges & practicumbijeenkomsten
Toetsvorm	Groepsbijeenkomsten, Zelfreflectieverslag en individueel gesprek
Contactpersoon	Drs M. Hoost mwhoost@yahoo.com

Doelstellingen

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) is een onderdeel waarbij de ontwikkeling van de individuele student centraal staat. De student wordt gestimuleerd om te reflecteren op de eigen ontwikkeling als toekomstige beroepsprofessional en zelf de verantwoordelijkheid te nemen.

SLB heeft als doel bij te dragen aan :

- Vergroten van het zelfsturend- en reflectievermogen
- Bevorderen van een optimale studie-verloop

Inhoud van het onderdeel

In het onderdeel Studieloopbaanbegeleiding staan in alle 3 leerjaren de volgende onderwerpen centraal:

- ☐ Het maken van een verantwoorde studie-en beroepskeuzes
- ☐ Het zelfstandig vorm geven van de eigen ontwikkeling
- ☐ Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen studie-voortgang

In het eerste studie-jaar zullen 3 groepsbijeenkomsten plaatsvinden en een individueel gesprek. In het 2e jaar 2 groepsbijeenkomsten en 1 individueel gesprek. In het 3e jaar 1 groepsbijeenkomst en 1 individueel gesprek. Tijdens de bijeenkomsten wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten en werkvormen zoals testen, opdrachten, presentaties en reflectie-verslagen die opgenomen worden in een persoonlijk dossier.

Toetsvorm

Voor SLO kun je 4 ECTS behalen. In het 1^e jaar 1, 2^e jaar 1 en derde jaar 2. Voor een voldoende kwalificatie moet je aan de volgende vereisten voldoen:

- Verplicht aanwezig zijn bij alle activiteiten: groepsbijeenkomsten en de individuele gesprekken.
- Alle opdrachten die in het programma zijn opgenomen, hebben gemaakt.
- Reflectie-verslagen van de individuele gesprekken opnemen in je persoonlijk dossier.
- Een verzorgd persoonlijk dossier hebben en kunnen verantwoorden.

Bachelor Thesis

Studiebelasting	12 ECTS
Coördinatie	richtingscoördinator
Studiefase	Bachelor-3
Toetsvorm	thesis
Contactpersoon	richtingscoördinator

Doelstellingen

Een bachelor in de Psychologie moet in staat zijn om een psychologische vraagstelling op een wetenschappelijke manier te kunnen beantwoorden. Deze bekwaamheid kan op verschillende manieren blijken. Zo kan een psychologische vraagstelling worden beantwoord middels een uitgebreide literatuurstudie, een wetenschappelijk experiment, een vragenlijstonderzoek, of middels psychodiagnostisch onderzoek. In de bachelorproef voert de student een van deze typen onderzoek uit en legt daarvan op een wetenschappelijke manier verslag. Deze zogenoemde bachelorsthesis is een vereiste om door te kunnen stromen naar de Masterfase.

Omvang

Voor de bachelorproef staan 12 ECTS (335 studie-uren). Een aanzienlijk deel van deze periode zal bestaan uit het schrijven van de bachelorscriptie. In het geval van een literatuurstudie zal deze scriptie een omvang hebben van circa 26 pagina's met anderhalve regelafstand. In het geval van een empirisch onderzoek geldt een omvang van circa 16 pagina's met anderhalve regelafstand. Deze omvang is exclusief de titelpagina en de referentielijst. De genoemde omvang is een richtlijn, zie verder thesis reglement van de Anton de Kom Universiteit..

Beoordelingscriteria:

Een bachelorscriptie over een empirisch onderzoek zal niet aan exact dezelfde criteria voldoen als een literatuurscriptie, maar in het algemeen kan gesteld worden dat de bachelorscriptie beoordeeld wordt op de volgende criteria.

heldere opbouw en structuur

duidelijke inleiding en probleemstelling

concrete en eenduidige hypothese(n)/vraagstelling

relevantie van onderzoek

selectie en verwerking van bronnen

argumentatie

keuze en gebruik van methode

keuze en uitvoering van analysetechnieken

conclusies en onderbouwing ervan

taalgebruik en lay-out

initiatief en zelfstandigheid

inzicht en vakinhoud

Ingangseisen

Ingangseis is dat schrijfonderwijs I en II zijn behaald en er mogen nog 14 erts openstaan. Ook moeten de verplichte vakken van de specialisatie gehaald zijn. Om een aanvang te maken met een bachelorsthesis is toestemming van de richting coördinator vereist.